

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Kerepesi-ut 25.
Fiókkiadóhivatal: Múzeum-körut 18.

Főszerkesztő: **VÉSZI JÓZSEF**
Felelős szerkesztő: **BRAUN SÁNDOR**
Kiadja: **A SZERKESZTŐSÉG**

Egész évre 14 kor., 1/2 évre 7 kor., 1/4 évre 3 kor.
50 fillér, egy hónapra 1 kor. 20 fillér.
Egyes szám Budapesten és a vidéken 4 fillér.

A radikális csecsemő.

Budapest, július 25.

(K.) A magyar radikalizmus már megint telesir egy pár zsebkendőt. Mi a legujabb fájdalma? Hogy csak egy magyar rendjel van: a Szent-István-rend. A többi rendjel, zokog a magyar radikalizmus, mind osztrák. Hogy az isten ne sajnálja akárhová tenni a magyar radikalizmust.

A király személye körül munka nélkül tengődő miniszter ravaszul azt felelte a magyar radikálisoknak, hogy ne csináljunk a rendjelekből akaratlanul is közösjüget. Hát hiszen azt igazán megérdemli a magyar radikalizmus, hogy akit tavaly még gránicsárnak nevezett, az idén már öt oktassa ki, hogy tulbuzgóságából még újabb közösjüget talál csinálni a kintüntetésekből is. Mint józan demokratáknak igazán jól esnék nekünk, ha Khuennek ez a pikáns megjegyzése nem szükölködnék igazság nélkül. Bár az is kisülne ezekről a rendjelfájdalmas radikálisokról, hogy léhaságukban még újabb közösjügetek is tudnak csinálni! De amilyen gyanus a magyar radikalizmus, mikor a magyar rendjeleket kevesli, olyan gyanus a magyar miniszter is, mikor újabb közösjü statuálása ellen tiltakozik. Ha a mai viszonyok közt egy magyar miniszter nem akar valamiből közösjüget csinálni, akkor az föltétlenül egészen osztrák ügy. S

Khuen ur csak ravasz, de csöppet sem igazságos, ha a magyar radikalizmus rendjel-fájdalmait közjogi szempontból kifogásolja. Mert éppen csak ebből az egy szempontból van alapja ennek a nevetséges fájdalomnak. Az csakugyan példátlan rendjel-rendetlenség, hogy a magyar király a magyar kormány előterjesztésére adományozzon olyan rendjeleket, melyek fölött csak az osztrák császár rendelkezhetné, és hogy az osztrák császár az osztrák kormány előterjesztésére adományozzon olyan kintüntetéseket, melyek fölött csak a magyar király rendelkezhetné. Az uralkodó kintüntethet idegeneket is, de csak a rendelkezésére álló rendjelekkel. S a német császár nem adományoz angol, az orosz cár pedig nem prezantál spanyol rendjeleket. A király személye körül pihenő miniszter tehát csak ravasz, de nem igazságos. Újabb közösjüget nem akar csinálni, mert ez egészen osztrák és egészen ostoba ügy.

Egy szintelen kis mellékmondatban a miniszter megadta a magyar radikalizmusnak a jó kiérdemelt friskát, hogy demokratikus szempontból lehet kifogásolni általában a kintüntetéseket. Nemesak lehet, hanem kell is, tisztelt miniszter ur. Ez a magyar radikalizmus, melynek van zsebpendője még ilyen könnyék számára is, becsületesen megérdemelte volna, hogy a rendjel-miniszter oktassa ki kötelességeire. Ország-vi-

lág előtt megérdemelné ezt a leckét. Mert az már mégis csak sok, hogy a huszadik század elején lepereghesen egy elég hosszadalmas vita a rendjelekről s egyetlen hang se akadjon, mely tiltakozik a tiszta polgári elem mesterséges és tervszerű megrontása ellen. Ne tiltakozzanak még a radikálisok sem! Hát min szabad és min kell jobban felháborodniok a nép igazi barátainak, mint azon a finom megvesztegetési rendszeren, melylyel a hatalom rendjeleket csillogtat és lassankint kiszedegeti a polgárság sorából éppen azokat, akik legmozgékonyabbak, leghasználhatóbbak és legformálhatóbbak? Jó polgárokból csinálnak rossz udvaroncokat. A polgárságot gyöngítik, a kiválasztottak társaságát vegyessé teszik. Mire jó ez? Kinek jó ez? Semmire és senkinek. Régente is tudtak az uralkodók kintüntetni, de nem kellett nekik hozzá rendjel. Az egyszerű molnárlegény a király mellé kerülhetett és hasznossá tehetette magát a királynak is, a népnek is. De maga szerezte a kintüntetéseket és nem kereste, nem is kapta. Az kintüntetés is volt. De most? A legtöbb kintüntetés rejtély. Lábbal, kézzel, protekcióval, feladott függetlenséggel szerzik meg s a végén mégis kérdés marad, hogy miért is járt ki az a kintüntetés. A király nem tudja, kinek adott kintüntetést, a polgárság nem sejtí, milyen érdemek jutalmát kell

TÁRCA

Robespierre és a zsidók.

— A Budapesti Napló eredeti tárcája. —

Írta: **Ábrányi Emil**

Az Assemblée nationale kevéssel azután, hogy megalakult, kiadta híres deklarációját az emberi jogokról. A tizedik cikkely így hangzott: „Senkit sem szabad nézeteinek a kimondásában háborgatni. Vallásos nézeteinek a kimondásában sem. Föltéve, hogy az illetők véleménye a törvényes rendet nem zavarja”. Ez a „föltéve” mindeütt ott lóg a szabadság nyakán, mint egy alkalmatlan kolonc. Ravasz fogás, hogy a hatalom torokon ragadhasson bennünket, ha netalán egy kissé elbizakodnánk abban a boldog hiedelemben, hogy igazán szabadok vagyunk!

Konkrétebb formát öltött a dolog, amikor a Constituanteban, az alkotmányozó-gyűlésben, szó került a toleranciáról.

Az emberi jogok deklarációjára vonatkozó indítvány egyik tétele ezzel a formulával állott elő: „Az isteni tisztelet a rendőrség haláskörébe tartozik. Bármiféle vallásnak a gyakorlását megengedni vagy betiltani joga van.”

Mirabeau a legnagyobb hévvel támadta ezt a tételt. „Én nem akarok — ugymond — toleranciát prédikálni. A legkorlátlanabb vallásszabadság olyan szent jog az én szememben, hogy még a tolerancia szót is mint ennek a jognak a

kifejezőjét csaknem zsarnokinak tartom. Mert olyan tekintélynek a pusztá létezése, akinek van hatalma megtűrni valamit — tehát van hatalma esetleg az ellenkezőjére is —: valóságos merénylet a gondolat szabadsága ellen.”

A következő ülésen Mirabeau még bátrabban odavágott: „Uralkodó vallásról beszélnek itt. Mit értenek uralkodó vallás alatt? Én nem értem ezt a szót és szeretném, ha valaki megmagyarázná. Olyan vallást értenek alatta, amelyik elnyomja a többiekét? De hiszen önök gyűlölik az elnyomást. Önök megbélyegezték ezt a szót: elnyomás! Vagy talán a király, az uralkodó vallását értik alatta? A királynak, az uralkodónak nincs ahhoz való joga, hogy lelkiismereteken uralkodjék. Vagy a többség vallását értik alatta? Akkor is tiltakozom. A vallás: vélemény. Ez a vallás vagy az a vallás: ennek vagy annak a véleménynek az eredménye. De a vélemény nem szavazatok összehámlálásából áll. A gondolat a miénk. A gondolat független és megláncoltatni nem hagyja magát!”

Igy mennydörgött a titán Mirabeau. De abban a gyülekezetben még nagyon hatalmas volt a mult idők pártja: éresek, püspökök, hercegek, márkák és vikontok, kiegészítve a harmadik rend dezertőrjeivel. Ezek az urak a terem jobb oldalán ültek és a forradalmat még nem vették egészen komolyan. A legsúlyosabb támadásokra sokszor egy-egy könnyű és elegáns bon-mot volt a válaszuk.

Borzalmas katasztrófák előtt többször észlelhető ez a félig frívól, félig kába lelkiállapot. Hajtörésknél a veszedelem első konstataciója — be-

szélik azok, akik ép börrrel menekültek ki a romlásból — nem okoz általános, régtönös rémületet. Az utasok egyrésze félig kíváncsian, félig mosolyogva bámul a megriadt emberekre, mintha nem bírnák megérteni, hogy maguk is halálos baj küszöbén állanak.

Éppen most százöt esztendője: furesa külsejű deputáció álldogált a nemzetgyűlés korlátjai előtt. Sovány testükön hosszú kaftán, sápadt arcukon hosszú szenvedések nyomai. Kik ezek a furesa külsejű emberek? Ezek a vézna madáríjesztők: zsidók. Elzászból és Lotharingiából alázasatos menetben Párisba, Versaillesba vándoroltak, hogy hitsorsosaik nevében *irgalmasságot* könyörgjenek a hatalmas nemzetgyűléstől.

Kérvényt nyújtottak be az Assemblée tagjaihoz és ebben a kérvényben így rimázkodtak az emberi jogok nagy hirdetőihez:

„Méltóságos gyűlekezet!

Az örök lény nevében, aki minden jog és igazság kuforrása, — az Isten nevében, aki minden emberre egyenlő jogokat és kötelességeket ruházott, — az emberiség nevében, mely századok óta meg van sérve attól a megbecstelentő bánásmódtól, amit a világ legrégebbi népének a boldogtalan utódai mindenütt a földkeresgésén elszenvadni kénytelenek voltak: ezeknek a nevében jelenünk meg itt előttetek azzal a kéréssel, hogy szomorú sorsunkat megfontolásra méltasítsátok!

A zsidók borulnak ime lábaitok elé, süket mindenütt üldöznek, mindenütt megaláznak a

megcsodálnia, s magának a kintüntetettnek is megrontja örömét, hogy maga körül csak álmélkodó, csodálkozó, irigykedő vagy farizeuskodó arcokat lát. De ha bevezetnék egyszer a királyt a Tattersalba, ahol e látogatás előtt sorba állítanak mindazokat, akik tőle valaha rendjelet és kintüntetést kaptak: szegény király a homlokához kapna, hogy ugyan kik lehetnek ezek a furcsa idegenek! És micsoda társaságba került!

A miniszter tudja ezt, lehetetlen, hogy ne tudja. De nem az ő tiszte, hogy figyelmeztesse a magyar radikalizmust. Ha volna benne humor, a mai vita során arra gondol, hogy micsoda isteni tréfa lehetne belőle, ha ezt az egész magyar radikalizmust — legfelsőbb kintüntetésre ajánlja. Talán gondolt is rá, de nem merné megkockáztatni. Nem a király miatt, aki ugysem igen tudja, hogy kit tüntet ki, de a radikálisok miatt, akiktől kitelik, hogy elfogadják a kintüntetést. Mi azonban lelkendezve és gyönyörűséggel figyeljük a magyar radikalizmust, mely végre hétmérföldes csizmákkal halad — visszafelé. Ó milyen csudás! A gyermek, aki még férfivá sem érett, már visszaféjlődik esecsemővé s most játszik a porban rendjel-gombokkal, kintüntetés-kavicsokkal. És zokog keservesen, mert az osztrák gyerekek több gombja és több kavicsa van. Nem az utolsó gyönyörűség ez, melyet a magyar radikalizmustól várhatunk. Ha jól megy, nemsokára dada után fog sirni és visszakivánczik a pólyába. Hogy az isten ne sajnálja akárhová tenni a magyar radikalizmust! . . .

Gyorsabb tempó.

Budapest, július 25.

A kisebb tárcákon ma tulesett a képviselőház és a belügyi költségvetés tárgyalásába is belefoghatott.

akik mégis mindig engedelmesek, sohasem lázadók; akik valamennyi népnél bosszuság és megvetés tárgyai, ámbar türelme és szánalomra valónak érdemesek! . . . A zsidók borulnak ime lábaitok elé . . . és hizelegnek maguknak azzal a reménnyel, hogy ti nehéz munkáitok végrehajtása közben is meg fogjátok hallgatni panaszaitokat! . . . Hogy némi érdeklődéssel fogjátok megajándékozni azt a félénk felszólalást, amivel megaláztatásunk mélységeiből, ahová el vagyunk tetemve, most színetek elé merészkedünk!

Adja a Mindenható, hogy az, amire eddig hasztalan sovárogtunk s amit most könnyes szemekkel kérünk — hogy ez az áldásos reform a ti munkátok, a ti jótéteményetek legyen!

Meghatóbb, igazabb, szebben fogalmazott panaszt képzélni sem lehet. És hogy fogadták ezt a nemes hangú appellátát a nemzetgyűlésben, az emberi jogok centrumában?

Clermont-Tonnerre a zsidó küldöttség petícióját meleg szavakkal vette pártfogásába. De minden képzelet felülmul, hogy az óriási többség mőkora ellenszenvet tanúsított és még a liberális pápás is miféle argumentumokkal küzdött a francia zsidók emancipálása ellen.

A ravasz és vakmerő Maury abbé (széles ábrázatáról az a bon-mot keringett, hogy azért olyan széles a képe, mert mind a hét főbűn öt terpezkedik rajta) zajos tapsokat kapott, amikor kijelentette: „Ki beszél még a mi napjainkban üldözésről és intoleranciáról? A zsidók a mi testvéreink. De ha őket francia polgárrá tessék.

A kisebb tárcáknál a miniszterelnök ígérete érdemel említést, hogy az öreg honvédek nyugdíját emelni s a szigorú szabályzatot enyhíteni hajlandó. A király személye körül minisztérium költségvetésének tárgyalásánál élénkebb vita kerekedett s itt a megtámadott *Khuen-Héderváry* megragadta az alkalmat, hogy a multból egy tartozását kiegyenlítse. Kijelentette ugyanis, hogy amikor miniszterelnök korában az ismeretes Koerber-ügyben nyilatkozott — hibázott. Ezért a nyilatkozatát szavazta le annak idején a többség s ezt vetette szemére mindig a kisebbség. Mafenntartotta ugyan, hogy közjogi szempontból korrekt volt nyilatkozata, de elismerte, hogy erő nélkül felelt és hibázott. Ez a kijelentése mindenfelé jól hatott. Az ő tárcájánál egyébként a szélsőbal szónokai a rendjeleket és kintüntetéseket is szóba hozták, nem sok szerencsével s még kevesebb izléssel. Az pedig, hogy *Bedőházy* János éppen annak a németnyelvű, de magyarlelkű publicistának kintüntetését gunyolta ki, aki egymaga tömött érdemet szerzett a magyar nemzet körül, mint egynemely politikai párt: — egyszerűen izléstelenség volt.

A belügyi tárca költségvetését is tárgyalni kezdték. A Kossuth-párt megbízásából *Szalay* László a régi szellem feltámasztása miatt támadta a belügyminisztert, aki hosszabb beszédben iparkodott meggyőzni a képviselőházat, hogy a belügyi kormányzat terén is csak egy célja van: javítani, igazságos, egyszerű és jó közigazgatást teremteni.

Régebben tett ígéretét is beváltotta a belügyminiszter, mikor beszéde végén letette a Ház asztalára a Cunard-Line hajó-társasággal kötött szerződést.

Holnap talán a kereskedelmi tárcára is sor kerülhet.

A képviselőház ülése július 25-én.

— Kezdeté délelőtt 10 $\frac{1}{2}$ órákor. —

Elnök: *Perczel* Deszö.

A kormány részéről jelen vannak: Gróf *Tisza* István, *Nyiri* Sándor és gróf *Khuen-Héderváry* Károly.

akkor azt is meg kellene engednünk, hogy angolk és dánok — a nélkül, hogy az indigenátust megszereznek s a nélkül, hogy megszünnének angolk és dánok maradni — francia polgárrá válhassanak!“ Azután hosszasan fejtegette az uzoráskodásra való vezetés hajlamukat és minden egyéb gonosz tulajdonságukról kimerítő bünlajstromot olvasott föl. Másfélórás beszédét ezzel a hatásos záradékkal fejezte be: „Ez a nép tizenhét századot úgy élt át, hogy más népfajokkal nem keveredett. Csak pénzületekkel foglalkozott. Egyik sem nemestette meg a kezét azzal, hogy megragadta volna az eke szarvát vagy egy kis darab földet megművelt volna!“

Az érvelés hamis, a vád hazug. *Brandes*, aki a francia forradalomról az epizódjáról remek tanulmányt írt, a következő rövid megjegyzéssel teszi csuffá Maury abbé záradékát: „Tudnunk kell, hogy a zsidóknak akkor a legparányibb föld megvásárlására sem volt joguk. Sőt ha bementek egy városba, akcizt kellett nekik fizetniük: ugyanazt, amit a sertésekért volt szokás fizetni francia földön.“

Maury abbé után sorba keltek föl a képviselők és azt bizonyították, hogy a zsidók egész Elzászból és Lotharingából zsidó-kolóniát csinálnak, ha megadják nekik a polgárjogot. Sőt egy elzászi képviselő — aki különben kemény demokráta és republikánusnak vallotta magát — kerekén kijelentette, hogy egész Elzász fölzendül, ha a nemzetgyűlés a zsidók emancipációjára vonatkozó indítványt elfogadja.

Az antisemitizmussal telített *Assemblée*-ban

Elnök: Megnyitja az ülést s előterjeszti s beérkezett iratokat.

Napirenden van a kisebb tárcák költségvetésének tárgyalása.

Illyés Bálint a negyvennyolcas honvédek tételének kapcsán kéri a miniszterelnököt, hogy emelje a szabadságharcosok csekély nyugdíját. Utal arra, hogy *Tisza* Kálmán is meleg érdeklődéssel viseltetett a 48-as honvédek iránt és a miniszterelnök ipja maga is szabadságharcos volt. Határozati javaslatot nyújt be, amelyben ajánlja a nyugdíj emelését és a szigorú igazolási eljárás könnyítését. (Élénk helyeslés a szélsőbaloldalon.)

Madarász József csodálkozik rajta, hogy pártjának alig tizedrésze van jelen, amikor ilyen fontos kérdés van soron. Elfogadásra ajánlja a benyújtott határozati javaslatot.

Barabás Béla a fiatalabb nemzedék nevében kéri a kormányt, hogy tegye lehetővé az agg honvédeknek a megélhetést s emelje fel 6 koronáról 12 koronára a havi nyugdíjat. (Élénk helyeslés a szélsőbaloldalon.)

Rátkay László felpanaszolja, hogy a nyugdíjas agg honvédeknek csekély járandóságukért néhol hosszú utat kell tenniük az adóhivatalba. Kéri a belügyminisztert, hogy segítsen ezen a bajon. (Helyeslés a szélsőbaloldalon.)

Gróf *Tisza* István miniszterelnök azt válaszolja, hogy a királytól kezdve minden igaz magyar ember szeretettel gondol az agg honvédekre és ő is át van hatva attól, hogy a szabadságharcosok öreg napjait lehetőleg meg kell könnyíteni. (Általános helyeslés.) Maga is kívánja a nyugdíjak kifizetése körül követett eljárás egyszerűsítését s az igazolás tekintetében is az az álláspontja, hogy kivételes esetekben el lehessen térni a szigorú szabályoktól. (Helyeslés.) Ami a nyugdíjemelést illeti, arról most még nem nyilatkozhatik, de már a jövő évi költségvetés kapcsán javaslattal fog a Ház élni. Kéri *Illyést*, vonja vissza a határozati javaslatot, amelyvel különben a kormány egyetért. (Helyeslés.)

Illyés Bálint visszavonja határozati javaslatát s a többség a tételt megsavazza.

Következik a király személye körüli minisztérium költségvetése.

Rátkay László azon kezd, hogy bizalmatlansággal viseltetik a tárca minisztere iránt, akit nem is oly régen leszavazott a képviselőház. Gróf *Khuen* volt, aki ellenjegyezte a chlopyi hadparancs után megjelent királyi kéziratot; ha ma is helyesli azt, akkor nincs helye a magyar kormányban. (Zajos helyeslés a szélsőbaloldalon.) *Khuen* miniszterelnöksége idején olyan közjogi nyilatkozatot tett *Koerber* ellen, hogy a saját pártja is cserben hagyta; ő változott-e meg azóta, vagy pártja? Nem hagyhatja szó nélkül a parlamenti vesztegetéseket sem; azok alól nem tisztázta magát gróf *Khuen* és a parlamenti bizottság jelentését nem tárgyalta a Ház. (Zajos helyeslés a szélsőbaloldalon.) A király személye körüli miniszteri állást azért létesítették, hogy a magyar király mellett állandóan jó hazafi legyen, aki a magyar érdekekre ő felsége figyelmét felhívja. E helyett ezt a felelősségteljes tárcát állandóan fiatal politikusok töltik be, akik nem vé-

csak egy képviselő akadt, aki tiltakozni mert. Egészen ismeretlen ember volt még, prókátor, azok közül való, akik akkortájt a második korban lappangtak, a tekintélyes és többnyire a sorban rendezkedő tartozó férfiak háta mögött. *Brandes* jellemzése szerint: arca közönséges és nem igen élénk, de sápadtsága szinte ijesztő. Egyszerű, de nagyon tisztán, gondosan öltözött és a frizurája szabályszerű. Már a külseje elárulta, hogy becsüli önmagát és szenvedélyesen szereti a rendet.

A gyűlés elnöke nevében szólította: *Robespierre*!

Senki sem törődött vele, amikor a szószerke fölment. De amikor éles hangja megszólalt és kihívó bátorsággal védelmébe vette azokat, akiket mindenki megtagadott: csönd támadt a teremben.

Robespierre polemizált az előtte szólókkal, azután nyersen és dacosan így végezte beszédjét:

— Bűnökkel vádoljátok a zsidókat? Ezek a bűnök az elnyomás következményei. Ha bűnösök, a ti lelketeken szárad, mert ti nyomtátok el őket! . . . A zsidók jó emberekké válnak, ha érdemes lesz azokká lenniük!

Ez volt a *Robespierre* szüz-beszéde. És ő volt az egyetlen, aki az általános emberi jogokat ki akarta terjeszteni a zsidókra is. Még *Mirabeau* sem vallott szint ebben az irányban. Legfeljebb indirekte, egy kis taktikázással sietett a zsidók oltalmára. Amikor belátta, hogy a nemzetgyűlés csak a protestánsok és a szinészek emberi jogait

dik a magyar álláspontot. (Helyeslés a baloldalon.) A rendjelekről megemlíti, hogy a Szent István-rendjel kivételével, a többi mind osztrák rendjel, amelyet német levél kíséretében küldenek a kitüntetteknek.

Bartha Miklós: Még elfogadni is alávalóság!

Rátkey László: A magyar király magyar állampolgárnak csak magyar rendjelt adhat, de az képtelenség, hogy a magyar állampolgárok ugyanolyan rendjeleket viseljenek, mint az osztrákok. (Élénk helyeslés a szélsőbaloldalon.) Az utóbbi időben derűre-borura osztogattak úres címeket, nemességeket, természetesen pénzért. Felemeli szavát az ellen, hogy a titkos tanácsosok valami titokzatos esküt tesznek le, mutassa be a kormány az illető eskü szövegét. (Helyeslés a szélsőbaloldalon.) Nem szavazza meg a költségvetést.

Bedőházy János szintén a kitüntetések kifogásolójá. Egy budapesti német lapnak, amely a kereskedői körök megmagyarosítását akadályozza, a vaskorona-renddel tüntették ki a szerkesztőjét. (Ugy van! a baloldalon.)

Gróf Khuen-Héderváry Károly a király személye körüli miniszter: Azt válaszolja Rátkeynek, aki vele szemben bizalmatlanságot a chlopyi hadparancsral okolta meg, hogy igaz van abban, hogy a chlopyi hadparancsral nincs közjogi hatálya, mert felelős miniszter nem ellenjegyezte. Azt azonban Rátkey figyelmen kívül hagyta, hogy ő azt annak idején a király megbízásából rektifikálta s kijelentette, hogy annak a hadparancsral soha semmiképp sem volt célja a magyar alkotmányok bármiképp való megsértése. A hadseregéről azt mondja Rátkey, mintha a király oly feltételeket szabott volna, hogy ő ragaszkodik azokhoz a jogokhoz, amelyeket elődeitől örökölt. Ez így van igenis kifejezve, de ez nem jelent egyebet, mint hogy ragaszkodik azokhoz a feltételekhez, amelyeket a pragmatika szankció megállapított, ami mindenképp törvényes is. Hogy pedig tökéletesen az alkotmányos királyi álláspontján áll ő felső, erről még senki kételkedni nem merészkedett és hogy amióta ő felső koronázott királyunk, ennek mindenképp megfelelni igyekezett, annak legnagyobb bizonyossága a követett politika is, amely a királyi kézirat megjelenése után követték. E kéziratért a miniszteri felelősséget vállalta, mielőtt aláíratott, de ez nem gátolta meg abban, hogy részt vegyen az azután bekövetkezett kormányalakítás munkájában, a szabadelvű párt programjának megalkotásában és ama pontozatok létesítésében, amelyek ma hivatalos programját teszik nemcsak a szabadelvűpártnak, hanem a mostani kormányának is.

A kézirat tartalma *nincsen ellentétben azzal a politikával*, amelyet ma ellenzéki részről is alkotmányosnak és közjogilag helyesnek ismernek el. (Zaj a baloldalon.) Rátkey az ő személye iránt való bizalmatlanságot azzal is indokolja, hogy az osztrák miniszterelnöknek egy kijelentésre itt a Házban adott nyilatkozata nem felelt meg a magyar közjogi követelményeinek. Bártra meri állítani, hogy akkori nyilatkozata nem esik kifogás alá a magyar közjogi szempontjából. Hibázott ta-

lán abban, hogy kifejezéseiben *nem ment olyan messze, amint sokan várták*, de közjogi tekintetben azután következtetést kormány nyilatkozatai mindenben egyeznek azzal, amit ő kijelentett. (Igaz! Ugy van! Helyeslés a jobboldalon.) Ami azt illeti, ez állásfoglalásának semmi következménye nem volt, amennyiben Koerber ma is Ausztria miniszterelnöke; tény, de talán nem fogják kivánni, hogy magyar miniszter folyjon be abba, hogy ki legyen osztrák miniszterelnök. A magyar kormánynak nincs egyéb kötelessége, mint ügyelni arra, hogy sem osztrák, sem más idegen faktor ne avatkozzék a magyar ügyekbe. (Helyeslés jobbfelől.), ezt az álláspontot védte meg és ezt az álláspontot foglalja el a mai kormány is. (Ugy van! jobbfelől.) Rátkey szemére hányta, hogy a parlament vizsgálóbizottság jelentése még nem tárgyalott. Ő sajnálja leginkább, hogy ez az ügy még nem tárgyalott s ma is kívánja hogy az mielőbb elintéztessék.

Ami a kitüntetések osztogatását illeti, megjegyzi, hogy kétéfélé rendjel van: magyar rendjel és osztrák rendjel. Magyar rendjel csakis a Szent István-rendjel, a többi osztrák rendjel. Ez a megkülönböztetés azonban nem káros és éppen a magyar közjogi szempontjából volna helytelen ebből közös ügyet csinálni. (Helyeslés a jobboldalon.) Azért nagyon óvatosan kell ezzel az ügyvel bánni, nehogy valamely külső látszatnak eleget téve, közjogi hibába essünk. Ami a rendjelek kiállítását, a levelezést és az alapszabályok megküldését illeti, a magyar Szent István-rendjelek minden kiadványa *magyar nyelven* küldetik meg, kivéve az alapszabályokat, amelyek latin a szövege és még a Mária Terézia idejéből való.

Madarász József: El kell égetni!

Gróf Khuen-Héderváry Károly ő felső személye körüli miniszter: Ez a latin szöveg nincs sérelmére a magyar közjognak Ha a Szent István-rendjel adományozatik nem magyar embernek, osztrák vagy külföldinek, az épp úgy magyar nyelven kapja meg az értesítést, mint a magyar ember s ennek a nyugtát is magyar nyelven kell kiállítani. Ezt fenn kell tartani és ha viszont osztrák rendjel adatik német nyelven ebben sérelem nincs, kivált ha ezzel szemben a magyar nyelv magyar területen kívül is érvényesítettik.

Tövédes azt állítani, hogy a király csak egyféle rendjelet adhat az állampolgároknak. Ellenében van azzal a gyakorlattal, amely nemcsak nálunk, hanem monarchikus államokban mindenütt fennáll, mert az uralkodó akármilyen idegen állampolgárnak adhat rendjeleket.

Demokratikus szempontból igaz van Rátkeynek, amikor kifogásolja a sürű nemességosztogatást, de nem szabad elfelejteni azt, hogy a magyar história igen sokat köszönhet a magyar nemességnek és a kegyelet fentartásához tartozik az is. (Zaj a szélsőbaloldalon.) hogy a mai nemzedékből is sokan szeretnének részecskéi lenni annak a tiszteletnek és kegyeletnek, amelyben a magyar nemesség joggal részesül. Ami a választásos belső titkos tanácsosok esküjét illeti. (Zaj a szélsőbaloldalon.) ez az eskü semmi olyant nem foglal magában, amit tisztességes magyar ember le nem

tehetne. (Felkiáltások a szélsőbaloldalon: Hát tegyék a Ház elé!) Akárhány más esküformája is van, amely nem jutott soha a Ház tudomására és amely ellen soha kifogás nem tétetett. A tulsó oldalon is akárhány belső titkos tanácsos van, akik sohasem kifogásolták az esküt, azt letették és nem látták magukat legkevésbé sem feszélyezve abban, hogy ellenzéki politikát folytassanak. (Igaz! Ugy van! a jobboldalon.) Bedőházynek azt feleli, hogy a *Pester Lloyd* mindig csak magyar érdekeket szolgált. (Igaz! Ugy van! a jobboldalon.) Ellentmondások a szélsőbaloldalon.) Azért, hogy egy lap német nyelven jelenik meg, még az nem jelenti azt, hogy az nem volna magyar érzelmű, mert hiszen az ellenzéki lapok, amelyek német nyelven jelennek meg, csak nem akarják ezért azt mondani magukról, hogy ők a magyar érzelmeket nem terjesztenék. Ami különben e kitüntetését illeti, nagy megelégedésre szolgált az, hogy a napisajtónak majdnem minden reprezentánza, amidőn e kitüntetés közhírré tétetett, elismeréssel nyilatkozott arról.

Bartha Miklós: Nem minden lap, a *Magyarország* nem!

Gróf Khuen-Héderváry Károly ő felső személye körüli miniszter: Ügyelni fog arra, hogy mindig az igazi érdem nyerjen kitüntetését. Reméli, hogy ha még lesz szerencséje egy esztendő múlva, vagy a jövő költségvetés tárgyalása alkalmával költségvetését ismét megvédelmezni, nem fog olyan kritikával találkozni, hogy bármi téren, de különösen közjogi téren jogosan kifogást emelhetne a Ház az ő működése ellen. (Élénk helyeslés jobbfelől.)

Elnök: Bezárja a vitát és szavazást rendel. A többség megszavazta a budgetet.

Következik szünet után

a belügyi költségvetés

tárgyalása.

Piukovits József előadó részletesen ismereti a belügyi költségvetést, amelynek nagyobb emelkedését a fizetésemelések és a betegápolási költségek szaporodása okozta.

Szalay László felemlíti, hogy a kórházi kezelések költségei rohamosan emelkednek. Sürgeti a választási törvény reformját, még pedig a községekenti titkos szavazás alapján. Meg kell szüntetni a gyülekezési szabadság ellen manapság megnyilatkozó önkényeskedést. A közigazgatási törvények hiányosok és a fegyelmi eljárás reformja halasztást nem tűr. Ez a kormány a nemzet jogait elhomályosítja és a korrupciót feléleszti. Nem szavazza meg a költségvetést. (Helyeslés a szélsőbaloldalon.)

Kelemen Béla a csongrádmegyei adózási viszonyokról beszél. Az ottani latifundiumok némelyike önálló községet alkot, noha erre nincs jogosultságuk. Sürgeti az új területi beosztást, amely nem terhelne az uradalmakat súlyosan, de megkönnyítené a magas pótdát-fizető községek helyzetét. Az új területi beosztást olyan módon kell keresztülvinni, hogy ez a tehermegosztás arányosságot vonja maga után. Nem fogadja el a javaslatot. (Helyeslés balról.)

Gróf Tisza István miniszterelnök: A legutóbb hallott fejtegetésekre azt a válaszolja, hogy aki a törvényeket ismeri, az tudja, hogy ebben a kérdésben a kormánynak egyáltalában nincs módjában eljárni és intézkedni. Nem is vitatja, hogy annak idején helyes volt-e a szóban forgó községeket, mint külön álló községeket szervezni. Szalay László korrupciót emlegetett. Fölteszi, hogy valahogy, igazán nem kell megfontolással csúszott ki a szája. Ha ezt a nyilatkozatát fenntartja, akkor egy olyan alaptalan sértő, gyanúsítást tartana fenn, amely mellett a bizonyítéknak még csak árnyékát sem volna képes felhozni, amelynek ellentmond egész valóm, egész egyéniségem, minden tettem és működésem. (Élénk felkiáltások a jobboldalon: Igaz! Ugy van!) és szaporitán azoknak a számat, akik nem gondolnak azzal, hogy igaz-e egy vád, vagy sem, csak azt érzik, hogy az mentől sértőbb, mentől bántóbb legyen. (Zaj! Ugy van! a jobboldalon.) Ezt nem teszi fel Szalayról, eddigi magatartása nem jogosítja fel erre és kíváncsian várja magyarázatát. (Helyeslés a jobboldalon.) Igaz, hogy tulajdonképpen 14 millió korona tehetőbbel mutatkozik, mert hiszen a jövedelem emelkedésének, fájdalom legnagyobb része adóemelésből származik. Ha elemezzük a 14 millió korona tehetőbbel, ebből külön megítélést kíván a 1,800,000 korona beruházási költség, amely csak formailag tartozik a költségvetésbe, de tényleg a törvényhozásnak külön határozata alapján külön hiel-operáció útján eszközölendő beruházás. Marad ezek szerint 12 és fél millió korona, amelyből 7 millió korona esik vármegyei és községi alkalmazottak, a községi körjegyzők és illetményeinek felemelésére, tehát a nagy fizetésrendezési akció egyik láncszemére. Megengedi, hogy tulajdonképpen kár volt ezt a fizetésrendezést az átmeneti kiadások közé beállítani, mert hiszen évről-évre visszatérő teher. Ugyanígy van az állami tisztviselők fizetésrendezésére szükséges összeg beállítva, tehát nem lett volna helyes itt más eljárást követelni, amikor az egész akció kiinduló pontja az volt, hogy a

hajlandó becikkelyezni, de a zsidókra vonatkozó pont elfogadtatása kész lehetlenség: azzal az indítvánnyal állott elő, hogy ennek a pontnak a tárgyalását bizonytalan időre napolják el.

Az elnapolás meg is történt. De két év múlva, 1791-ben, a zsidók megújították kérésüket. És milyen más hangon beszélnek most a törvényhozó urakkal. Rabszolgák aláztos eszedése helyett most férfiak nyílt és határozott követelésével találkozunk. Nem kegyeket kunyorálnak, hanem követelik a maguk jogos részét. Érvelnek és bizonyítanak. „Ha mi a tulajdon valásunk gyakorlásánál fogva nem lehetnek polgárok, amíg egyéb vallások hívei azok lehetnek, akkor ezek a vallások uralkodó vallások volnának. De uralkodó vallás nincs, mert a jog mindenki számára egyenlő. Ha megtagadják a polgárjogot a zsidóktól, tisztán azért, mivel zsidók, akkor azért büntetik őket, mert bizonyos vallás hívei. De akkor nincs vallásszabadság Franciaországban, mert különös vallásszabadság az, ha ezzel a szabadsággal a polgárjog elvesztése jár!“ És a megújított petíció ezekkel a súlyos szavakkal végződik: „Egy bizonyos: amikor az embert fölemelték a vallásos szabadság magaslatára, ez csak azzal a szándékkal történhetett, hogy egyúttal a polgári szabadság magaslatára is fölemeljék. Fél-szabadság nincs, éppén úgy nincs, mint ahogy nincsen fél-igazság!“

Két esztendeig éltek a forradalom erős levegőjében és ime a páriák önérvényes, büszke férfiakká váltak a szabadság hatalmas atmoszférájában. A második petíció célt ért. Robespierre többé

nem állott egyedül. Vele szavazott az egész törvényhozó-testület.

Ámulva lapozgatok Brandes írásai közt. Ezek az éles visszapillantások hitelesen igazolják, hogy ezelőtt százöt évvel Franciaországban, a művelt Franciaországban egy kalap alá tartozott a protestáns, a zsinész és a zsidó, — vagyis egyiket se vették igazi emberszámba. A két előbbinek kelletlenül, a harmadiknak hosszas és kínos habozás után adták meg a polgárjogot. És ez akkor történt, amikor Voltaire még el se rothadt a sírjában. Amikor az enciklopédisták hatalmas könyvein még meg se száradt a nyomdafesték. Amikor a nemzetgyűlésen egérvető frázisok közepette proklamálták az emberi jogokat. Amikor a templomokban külön fülkéket állítottak föl ezzel a fölírással: *à la philosophie!* Amikor a templomok bejáratát görög bölcsek mellszobraival ékesítették.

Százöt év óta bezeg nagyt haladtunk! Gondoljuk csak el, hogy Coquelin legbizalmasabb barátja volt Gambettának. Monnet-Sully — grófok és márkik cimborja — résztvett a köztársasági elnökök vadászatain és együtt lőtte a szalonakt Perier Kázmérral, Faure Félix-szel a fontainebleau-i erdőben. Hiercegnők szerencsés-jüknek tartják, ha Sarah Bernhard és Réjane elmennek az estélyeikre. Crémieux minisztere volt Franciaországnak. A Rothschildok a párisi zokó-klub igazgatótanácsában ülnek. És báró Hirsch özvegyéhez igazi királynék jártak uzsonnára! . . .

BELFÖLD

vármegyével tisztviselői illetményeinek szempontjából minden tekintetben az államiakkal vétessenek egy elbírás alá.

További nagy emelkedése a kiadásoknak a létszámossággyűről fordul elő. Ez azonban tisztán létszámosság emelkedés. Ha itt nem az előirányzatot vesszük tekintetbe, amely utóvégre is csak előzetes kombináció, de a származás eredményeit, azt fogjuk találni, hogy a közegészségügy rovatainál és a betegpótlási alpnál együttvéve már 1903-ban 6 millió korona tulkiadás mutatkozott az előirányzattal szemben. Ez a kiadás évről-évre oly rohamos mérvben emelkedik, hogy ha ott más intézkedések nem történnek, amelyek utját vágják a kiadások ily rohamos szaporodásának, 1904-ban nem 6 millió, de legalább 8-9 millió korona tulkiadással kellett volna szemben állanunk. Ha tehát 4 és fél millió korona teherbírást irányoztatik elő, abban nem a kiadások emelkedése, de ellenkezésképpen egy igen messzeszemenő megtakarítási akció eredménye mutatkozik. A betegpótlási ügyre nézve ezt a meglehetősen szigorral és talán meglehetősen kíméletlenséggel megindított megtakarítási akciót inhumánus színben tüntetik fel. Ez pedig igen nagy tévedés, mert azok a megtakarítások abszolútul nem esnek és nem eshetnek az ügy rovására. Nem kívánja a betegpótlási intézményt romlani, csökkenteni vagy kisebbiteni, csak meg akarja szabadítani azoktól a célszerűtlen, meddő kiadásoktól, amelyek egy takarékosabb, célszerűbb, kezelesek mellett az ügy minden sérelme nélkül mellőzhetők.

Ez akció ellenére a betegpótlási alpnál mintegy három és fél millió korona deficit maradt. Ilyen körülmények között tekintettel az ország pénzügyi helyzetére a betegpótlási pótdó felemelését hozta javaslatba.

Hogy szükséges-e, célszerű-e magasabban állapítani meg a pótdó három százalékánál, az lehet vita tárgya, de törvényességi szempontból a kérdés egészen tisztán áll. Ma minden törvényhozási intézkedés nélkül lehetne 3 százalékánál magasabb pótdó megállapítani.

Az egyszerűsítési akció tagadhatatlanul bizonyos csalódást okozott az országban. Mindenki a legnagyobb passzióval egyszerűsített a felderítési rovására, de senki sem skart egyszerűsíteni ott, ahol az ő speciális ügyköréről volt szó. Ennek folytán egyes diszpozíciók magába az egyszerűsítési törvénybe és az azzal kapcsolatban álló eddigi kibocsátott rendeletekbe is becsuszta, amelyek félrendszabály színében tüntetik föl a dolgot. De a másik oka ennek a közönségszében van: az egyszerűsítési törvény csak a keretet adta meg, amelyet tartalommal a később hozandó törvényeknek, alkotmányos rendelkezéseknek, kiadandó utasításoknak egész rendszere kell, hogy betöltsön és kell, hogy minden lépten-nyomon, az államélet minden ágában a rövidebb, egyszerűbb, kevesebb munkát, kevesebb költséget okozó eljárást életbeléptesse. Ez a munka kell, hogy folytatódjék tovább. Végül a határrendőrségi törvényre nézve megjegyzik, hogy a határrendőrségi törvényt, úgy ahogy az meghozták, nem szándékozik végrehajtani, mert a törvénynek módosítását tartja a végrehajtás előtt szükségesnek. Az a nagy hátránya az az elfogadott törvénynek, hogy az a határrendészet ügyét az általános közigazgatásból kikapcsolja, külön szervekre bizza, amelyek azután Mohamed koporsója gyanánt lebegnek ég és föld között, közvetlenül csak a belügyminiszterrel állnak érintkezésben, ahol tehát előreláthatólag ismét csak a surlóadásoknak egész tömkelege állna be a határrendészeti szervek és az általános rendészeti hatóságok között. Mindejárt az őszel törvényjavaslatot fog bemutatni, hogy a határrendészeti teendők a rendes elsőfokú rendőrhatalom teendők között soroltassanak fel, de oly fontos pontokra, ahol a teendők ellátása különösebb figyelmet és különösebb munkabért kíván, az illető főszolgabírói hivatalnak egy expositurája helyeztessék ki, egy főszolgabírói hivatalba beosztott szolgabíró lássa el ezeket a teendőket. (Helyeslés jóbbról.) Ezeknek előbeosztása után egy korábban tett ígéretéhez képest leteszi a Cunard Line-társasággal a fume-amerikai tengerszállítási irányra vonatkozólag megkötött szerződésnek egy másolatát példányát a Ház asztalára. Végül bejelenti, hogy azt a törvényjavaslatot, amelyet annak idején a jövő évi választói névjegyzéknek a folyó évben eszközölt összeírás határidejére vonatkozólag benyújtott, mint hálá letennek időközben az események által meghaladottat és tárgytalant, visszavonja. (Élénk helyeslés jóbbról.)

Szalay László nem sértette a miniszterelnök egyéniségét a korruptio vádjával. Elismeri, hogy ezt eddig ténynek nem mutatják.

Előző: Holnapra a kereskedelmi tárcát is napirendre tűzi.

Az ülés délután ¼ órákor végződik.

A kivándorlási szerződés. A képviselőház mai ülésén gróf Tisza István miniszterelnök betértesztette azt a szerződést, amelyet a magyar kormány a kivándorlókat szállító fume-newyorki hajójáratok ügyében kötött a Cunard Line hajóstársasággal.

A szerződés szerint a Cunard-társaság köteles New-York és Fiume között közlekedő hajóin az Amerikából Magyarországra hazatérő vagyontalan magyar állampolgárokat, évenként legfeljebb 500-at, kik az északamerikai Egyesült-Államokban és Kanadában székelő osztrák és magyar konzulátus által erre kiállított utalványnyal vannak ellátva, III-ad osztályon és pedig 12 éven felülieket fejenként 50 korona, 1-12 éves gyermekeket fejenként 25 korona díjért és felnőttek kíséretében utazó egy éven aluli gyermekeket ingyen New-Yorkból Fiuméba szállítani. Tartozik a társaság a kivándorlási alap javára a szerződés tartama alatt évenként 3000 koronát a központi állam-pénztárba minden április hó elsején befizetni. A Cunard kötelezettséget vállal az iránt, hogy a fume-newyorki vonalon közlekedő hajóival Fiuméből elhajózandó utazók számára szükséges élelmiszereket és anyagkészleteket Magyarországon magyar termelésből fogja beszerezni, még az esetben is, ha ezeknek ára 10 százalékkal Fiumében drágább, mint beigazolhatólag más piacokon. Amennyiben e beszerzések tekintetében valamely szállító vállalattal szerződés léte-sülne, a szerződés a belügyminiszternek felmúta tandó. A belügyminiszter gondoskodik arról, hogy a kötelezettségek egyrészt lehetőleg gazdaságos beszerzések által, másrészt a társaságot terhelő ellátási költségek mérséklésével enyhíthessenek. A magyar őstermelési vagy iparcikkekéből az észak-amerikai Egyesült-Államokba menő mintaküldemények a magyar királyi kormány felhívására a Cunard-társaság díjmentesen tartozik hajóin Fiuméből New-Yorkba szállítani. A társaság gondoskodni tartozik, hogy a fume-newyorki vonalon közlekedő hajóin lehetőleg egy fumei magyar királyi tengerészeti akadémiát végzett, magyarul tudó tiszt és hajólegénység és a kiszolgáló személyzet között is lehetőség minél több magyarul és az utasok nyelvén beszélő egyén is legyen alkalmazva. Ha a jóváhagyott menetrendben megállapított indulási idő és az utazási tartam a belügyminiszter jóváhagyása nélkül utólag módosított és ha a késés kelőleg nem igazolható, a belügyminiszter a társaságot esetenként 2000 koronáig terjedő és a társaság biztosítékából levonható bírsággal sújthatja. Ha a társaság a jóváhagyott menetrendben megállapított járatok bármelyikét nem teljesíti, a nélkül, hogy a vis major valamelyik esetét igazolná, a belügyminiszternek jogában álland a társaságot minden esetben 4000 koronáig terjedő és a társaság biztosítékából levonható pénzbírsággal sújtan. Amennyiben a társaság az elmaradt járatot rövid záros határidőn belül nem pótolná és az utasok, posta és áru elszállításáról nem gondoskodnék, a belügyminiszter ezeket más vállalattal a társaság költségre és veszélyére és a társaság biztosítékának bírói közbenjárás nélkül igénybe való vétele mellett is teljesíttetni fogja. A szerződés tartama 1904. június hó 4-től kezdődőleg tíz egymásutáni évben állapítatik meg és ezután változatlanul tovább tart mindaddig, míg egy évvel előzőleg a felek valamelyike fel nem mondja. A m. kir. belügyminiszter elismeri az angol királyi kormány előjogát, hogy a háború vagy más fontos angol nemzeti célokra a Cunard-társaság forgalmat szolgáló hajóit szükség esetén igénybe vehesse. Ez esetben, valamint ha háború veszélye, kikötők elzárása, tengeri vesztéggár vagy az erőhatalom egyéb esetei miatt a járatok nem volnaak eszközölhetők, a társaság a vis major tartamára járatait ideiglenesen felfüggesztheti. Ezt azonban a Cunard-társaság a lehető legrövidebb idő alatt bejelenteni tartozik. A belügyminiszternek joga van a Cunard-társaság ezen forgalomban szolgáló hajóit egyenkint vagy összesen a Cunardtól külön szerződésben megállapítandó és az angol királyi kormányánál létező megállapodással azonos feltételekkel megvásárolhatni vagy bérebe vehetni, feltéve, hogy a Cunard-társaság az angol kormányhoz való viszonyában ezen adásvételt vagy bérbeadást foganatosítani jogosítva van. Végül a Cunard-társaság kijelenti, hogy jelen szerződésből általában és az utasok szállításából származó vitás ügyekben a magyar törvényeknek

és bíróságoknak magát aláveti. A jelen szerződés szövetségének és szellemének értelmezéséből netán származható vitás kérdések tekintetében a felek bármelyikének joga van perre lépés előtt választott bíróság döntését indítványozni. Ha a felek megállapodnak abban, hogy a választott bíróság döntését mindkét félre kötelezőnek elismerik, akkor a választott bíróság végérvényesen és felelőhetetlenül ítélkezik. A választott bíróságban mindkét fél egy-egy tagot küld ki, kik egy harmadikat választanak elnökül. A választott bíróság Budapestén vagy Londonban ülészik, ítéletét a felek meghallgatásától számítva 8 napon belül hozza meg s a költségek a felek közt egyenlően oszlanak meg.

KÜLFÖLD

Az orosz-japán háború.

Budapest, július 25.

Nagyjelentőségű hírek érkeznek a harc-térről. Kuropatkin elrendelte Niucsvang ki-ürítését és főhadiszállását áttette Mukdenbe. Más szóval, a japánok diadalmasan nyomulnak előre Niucsvang felé és az oroszok érzik, hogy ezt a nagyjelentőségű várost sem tudják megtartani, Kuropatkin pedig rászánta magát az általános visszavonulásra vagyis Liaojangot feladta. Vagy legalább is nincs reménye, hogy meg tudja tartani. Különben nem lenne szabad ennek a városnak környékéről távoznia. Mert a Liaojang körüli terület az, melyet a stratégia és taktika tudósai döntő területnek neveznek. Azaz olyan területnek, melynek bírása a sikert biztosítja, elvesztése pedig a kudarcot jelenti. És valóban, míg Liaojang orosz kézben van, addig a Mandzsúria déli részén operáló sereget nem fenyegeti közvetlen veszedelem, addig van mire támaszkodnia, van hová visszavonulnia. Am mihelyest Liaojangban a japánok tűzik ki a hadilobogót, a déli orosz sereg tehetetlen, elszigetelt és eleve legyőzöttnek tekinthető.

Azért van olyan nagy jelentősége annak a hírek, hogy Kuropatkin Mukdenbe teszi át hadiszállását. Ezért hathat Pétervárot rendkívül lesújtón Niucsvang kiürítése. Ez az általános visszavonulás kezdete. Ha sikerül, akkor a jövő évi háború számára nagy erőtartalék gyűl össze Mukdenben. De ha nem sikerül? Ha a Liaojang és Mukden között feltűnedező csapatok hatalmas sereggé erősödnek és nemcsak hogy legyőzik a velük szembenálló orosz sereget, hanem a délfelől északra vonulónak utját is elvágják? Vagy a Mukden is elfoglalják? Akkor olyan katasztrófa érné az orosz sereget, mely jelentőség dolgában felülmúlná Port-Arthur elvesztését is, mert a jövő évi háború elé is óriási akadályokat gördítene, megfosztaná az Európából érkező új hadtesteket a kerettől, melybe illeszkedjenek, a központtól, mely köré csoportosuljanak, a kiindulóponttól, melyből az új miveleteket megindítsák, a bázistól, melyre az új erők támaszkodhatnak.

A japánok előrenyomulása.

London, július 25.

Tokióból jelentik: Az első japán hadsereg a július 17-én elért fényes siker után az összes utakon újabb véres csatákat víva, folytatta előrenyomulását és július 18-án Sziuhjangba érkezett, ahol a karkovi hadtestnek kilencedik félhadosztályát teljesen megverte. Az oroszok 1300 halottal vesztettek. Ugyanazon a napon és 19-én elfoglalták a japánok az oroszoknak a Lán-folyó mögött

Szülők figyelmébe

ajánljuk, hogy az intézeti leány- vagy fiú-fehérművek megrendelést mielőbb eszközölni sziveskedjenek

Tausky J. Fiai
fehérművek gyárában, POZSONY.

Legújabb fehérmű-árjegyzék kívánatra bérmentve.

lővé rendkívül erős hadállását. A japán hadsereg előretolt része félkör alakban áll most Liaojang körül, mindössze huszonöt-harminc kilométernyire az oroszok főhadállásától. Az orosz főcseregnek egyes részei hír szerint már visszavonultak Mukden felé. Kuroki ezt jelenti: Hadseregünk egy része megtámadta az ellenséget Okjabó mellett nagyon megerősített hadállásában. A harc négy óra hosszáig tartott és azzal végződött, hogy visszavertük az ellenséget, amely a Taicché-folyó felé vonul vissza.

Páris, július 25.

Pétérvárról érkező jelentések szerint négy nap óta szakadatlanul heves harcok folynak és a japánok egyre jobban közelednek Liaojanghoz, miután Keller tábornoknak balszárnyát visszazorították. Mind a két fél súlyos veszteséget szenvedett, de az oroszok végül, mint rendezen, kénytelenek voltak visszavonulni. Mindenki az az érzés vert gyökeret, hogy Liaojang környékén és a Mukden felé vivő uton nagyon komoly harcok folynak. Kuroki hadserege óriási energiával tör elő a defilékből és északnyugot felé nyomul előre. Egy hír azt mondja, hogy Kuroki a japánok merész előnyomulása miatt már földalta Dasicsaót, de ezt a hírt még nem erősítették meg hivatalosan.

London, július 25.

Oku tábornok a második japán hadsereggel előnyomult Dasicsaó ellen, ahol az orosz hadsereg zöme áll. A japán hadsereg mult szombaton éjjel megszállta Vafingsaot és Liapingsaot; mind a két falu 10—10 kilométernyire van Dasicsaótól. A japánok igen kedvező helyen két ütőegyet állítottak fel. Az oroszok másnap megkísérelték, hogy ütegeikkel ellérgessék a japánokat elfoglalt hadállásukból. Tüzérségük reggel nyolc órakor lépett akcióba s egészen délután két óráig bombázta a japánok hadállását. Az ágyutüzérelést Niucsavangban nagyon jól lehetett hallani, sőt a háztetőkről azt is lehetett látni, amint minden egyes lövés után füst szállott föl. Az oroszok Kondratovics parancsnoksága alatt állnak, aki husz zászlóalj gyalogsággal, egy tüzérdandárral és egy lovashadosztálylyal igyekszik Okut fölzártatni.

London, július 25.

Niucsavang környékén nagy kalonai események mennek végbe. Mult szombaton erős ágyutüzérelés hallatszott Kappingtól északra és később megtudták, hogy azon a tájon nagy csata volt. Ugy látszik, hogy ebben a csatában a japánok győztek, mert vasárnap a japánok egyre jobban közeledtek Niucsavanghoz, ahol az európaiaknak megparancsolták, hogy a várost hagyják el.

Pétérvár, július 25.

Szaharov tábornok jelenti a vezérkarnak: A Taicsiho balpartján levő Penzibu vidékén a japán előrs csapatai vannak, számszerint két zászlóalj gépfegyverekkel ellátva. Ezek mögött Szihojapu és Fandzejapudzi irányában jelentékeny ellenséges gyalogság áll 30 ágyúval.

Tienszin, július 25.

A japánok még nem vonultak be Niucsavangba. Az orosz polgári kormányzat mult éjjel elhagyta a várost. Ma reggel a közigazgatási hatóságok intézkedésére elkezdtek az orosz kormányépületeket lerombolni.

Megőrült katonák.

Pétérvár, július 25.

Három nap előtt a harctérről különvonat érkezett Moszkvába, amely hazájukba hozta a Kelet-Ázsiában megőrült orosz katonákat. Az orosz lapok nagy felháborodással irnak erről s a sűrű örültségi eseteket részint az orosz nép ideges természetének, de főképpen azoknak a hihetetlen fáradalmaknak és megpróbáltatásoknak tudják be, amelyeknek az orosz hadsereg ki van téve. A sajtó támadja a hadvezetőséget, amiért ezeket a szerencsétleneket 8000 kilométernyi uton nehéz körülmények közt hurcolják a vonatokon, míg gyógykezelést

kaphatnak, mert egész Szibériában nincs kórház, mely megfelelné a modern követelményeknek és alkalmas volna elmebetegnek befogadására.

Niucsavang kiürítése.

Tokio, július 25.

Tiensziből mai kelettel érkezett távirat szerint Kuropatkin parancsot adott ki, hogy az oroszok Niucsavangot kiürítsék. A mandsuriai vasut niucsavangi pályaudvara tegnap leégett.

Tokio, július 25.

Negyven japán hadihajó pénteken — mint Csifuból jelentik — Port-Arthurt bombázta.

A vladivosztoki hajók.

Tokio, július 25.

A vladivosztoki hajóhad három cirkálóhajó-ját ma Jokohámától délre pillantották meg.

Tokio, július 25.

A vladivosztoki orosz flotta Idzu mellett a Knight Commandeur angol hajót elsüllyesztette. A legénységet a Thianu gőzös Jokohamába vitte, az európai utasokat azonban az oroszok visszatartották. Hír szerint a vladivosztoki hajóraj egy japán sonert is elsüllyesztett.

Az elégtétel.

London, július 25.

A Malacca-ügy el van intézve. Az angol gőzöst, amely valószínűleg ma érkezik Algirba, jelenlegi orosz parancsnoka rövid uton át fogja adni az algiri brit konzulnak, a nélkül, hogy ettől újabb nyilatkozatot követelne arra nézve, hogy a hajón levő dinamit valóban az angol kormány tulajdona. Elvárják, hogy az oroszok a hajó átadásánál saját lobogójukat le fogják venni s ezután ki fogják tűzni az angol lobogót, amelynek a szokott módon szalutálni fognak. A társaság, amelynek tulajdona a Malacca, megfelelő kártérítést fog kapni. Ez az eredménye annak a tanácskozásnak, amely mult szombaton Pétérvártól Alexandrovics Sándor nagyherceg elnöklésével folyt. A szuezi orosz konzul azt az utasítást kapta, hogy ezt a határozatot haladéktalanul tudassa az orosz önkéntes hajóhadnak két cirkálóhajójával. A konzul a rendelt fogantatására végezt az egiptomi hajós-társaságnak egy gőzöst bérelte, amelyet csak azután kapott, miután bebizonyította, hogy mely célból van a hajóra szüksége. A Malaccát Algirban az orosz és az angol konzul fogadja és ama nyilatkozat megtörténte után, hogy a Malaccán levő hadikészlet az angol kormány számára megy Hongkongba, az angol konzulnak adják át. Szuezen az a hír terjedt el, hogy az ottani orosz konzul egiptomi társasággal tárgyal gőzösbérlés iránt, mely az önkéntes hajóhad hajóinak az orosz kormány táviratait kézbesítené, melyekkel állítólag a hajók utasítását nyerne a Vörös-tenger azonnal való elhagyására.

Aden, július 25.

A Peninsular and Oriental line Marmora nevű gőzöse a Peterburgtól elfogott Malacca utasaival ideérkezett.

London, július 25.

Az összes újságok meg vannak elégedve Oroszország gyors intézkedésével a Malacca-ügyben s egynek kivételével valamennyien kerülnek minden oly kifejezést, amely az oroszokat megsérthetné. A Times gratulál Oroszországnak ahhoz az elhatározásához, hogy a két cirkálóhajót a Vörös-tengerről visszahívta, s azt mondja, hogy ezzel az eljárásával nemcsak a saját érdekének, hanem az európai békének is használt. Ugyanigy nyilatkozik a Daily Telegraph is, amely még azt is kívánja, hogy egyszer s mindenkorra döntse ki azt a kérdést, vajjon a Fekete-tenger tovább is zárt tenger maradjon-e vagy pedig megnyitandó-e az összes nemzetek hadihajói számára.

Berlin, július 25.

Az orosz kormánynak rendeletéről, amelylyel a Skandia szabadonbocsátását meghagyta, a Tageblatt a következőket írja: Habár a hajó szabadonbocsátása magától értetődött, Németországot mégis nagy meglepéssel tölti el, hogy a német kormány valahára öröteljes szavakat használ az orosz barát és szomszéd ellen. Más lapok azt követelik, hogy Oroszország garanciát nyújtson efféle esetek ismétlődése ellen.

Szuez, július 25.

Az orosz önkéntes flotta által elfogott Ardova nevű angol gőzös ma orosz legénységgel orosz lobogó alatt ideérkezett. Egy angol hadihajó a kikötőben az Ardova mellett vetett horgonyt.

London, július 25.

Gibraltárból táviratozzák, hogy a földközi tengeri brit hajóraj nagy tevékenységet fejt ki. A tengernagyi hivatal parancsára a torpedóflottát is felszerelik. A hajórajnak élelemmel való ellátása gyorsan halad. Port-Saidból jelentik, hogy az angol hadihajók szemet vesznek fel és várják a parancsot. Az Abbername csatahajó szénkészletének egy nagy részét ismét kirakta, hogy könnyebben haladhasson át a csatornán. Maltából és Alexandriából újabb hadihajók mennek a Szuez-csatornába.

A Dardanellák kérdése.

Berlin, július 25.

Egy itt tartózkodó japán diplomata a Dardanellák kérdéséről a következőket mondta egy újságrónak: A berlini japán követ kormányának utasítására már a háboru kitörésekor megkérdezte a német kormánytól, hogy mily viselkedést szándékozik tanúsítani abban az esetben, ha az orosz fekete-tengeri flotta a Dardanellákon való átmenetelt ki akarná erőszakolni? A német kormány erre azt felelte, hogy egyetértve Angliával és Franciaországgal mint a berlini szerződés szignatárius hatalmaival, a legnagyobb energiával protestálna ez ellen az eljárás ellen és Törökországot esetleg kényszerítő rendszabályokkal figyelmeztetné kötelességére. A pétérvári német nagykövet azonban az orosz kormánytól azt a határozott biztosítást kapta, hogy az oroszok nem is gondolnak arra, hogy az orosz fekete-tengeri hajóraj hajóit a Dardanellákon átküldjék. A japán diplomata még megjegyezte, hogy egészen kétségtelen, hogy az orosz kormánynak a hamburgi és anverssi hajózási irodákban titkos ügynökei vannak.

Franciaország és a Vatikán.

Budapest, július 25.

A Franciaország és a Vatikán között folyó küzdelemnek egyik legizgatottabb és legérdekesebb momentum a lavalai püspök ügye. A Vatikánból kibocsátott nyilak leghegyesebbjei az ő főpapi köntösébe furódtak, a Franciaország felé zudított haragos áradat az ő személye körül veri a legnagyobb hullámokat. Pedig a lavalai püspök nem tett egyebet, mint hogy jó pap létere jó francia is akart lenni és nem csak egyházat, hanem hazáját is híven akarta szolgálni. Igaz, hogy Róma nem szereti a megosztott szolgálatokat és a megosztott érzéseket, de a lavalai püspök ebben a tekintetben mégsem áll egyedül, ez a büne mégsem magyarázza meg eléggé azt az engesztelhetlenséget és gyűlöletet, melylyel a vatikáni fegyverek sújtották. De most végre kintt, hogy van még nagyobb büne is. Harcot kezdett a jezsuiták ellen. Szembe került velük mint hazafi. És ettől a pillanattól kezdve mindenfelől láthatatlan kezek nyultak feléje. Megkezdődött a titkos aknamunka, mely ellen nincs védekezés. A feléje irányított fegyverek elől nem térhetett ki, mert hordozói a sötétségben operáltak. A régi, évszázados módszer szerint, mely már annyi sebet ejtett a világszög harcosain. Sebet ejtett a lavalai püspökön is, mert szemükben ő is ilyen világosságot szomjazó bűnös, akivel szemben min-

den fegyver jogos, akit lehetetlenné kell tenni mindenáron. Mert aki a sötétség ellen harcol, az a jezsuiták ellensége, és aki a jezsuiták ellensége, annak száz pánccal kell felvértezve lenni, hogy a harcban el ne bukják. És mert a szabadelvesség minden barátja érzi, hogy a lavalai püspök ügye szoros kapcsolattal fűződik a felvilágosodottsághoz, a szabadgondolkodás ügyéhez. Ezzen és ezzen kisérő ösztöne rokonszenvvel a veszedelmes küzdelmet, melyet mint felvilágosodott pap és jó hazafi férfias bátorsággal vett fel a sötétben bujkáló, mérgezett fegyverekkel harcoló ellenséggel szemben. Erről a jezsuitákra nézve rendkívül jellemző harcról ő maga különben a következőket mondotta el egy párisi újságíróknak:

— A politika áldozata vagyok s engem ütnek minden oldalról. *Merry del Val* kardinális, aki eddig mindig franciául levelezett a francia püspökökkel, jónak látta, hogy nekem olaszul írjon, tehát olyan nyelven, amelyet nem értek. Hogy miként történt, hogy az eljárás ellenem újra megindították, miután XIII. Leó pápa már megszűntette, az nagyon egyszerű. A jezsuiták az egyetlen kongregáció, amelyet nem utasítottak ki és amely most jobban van szervezve, mint valaha. Az új törvények meghozatala előtt a jezsuitáknak hat intézetük volt Lavalban. Értésükre kellett adnom, hogy ezentúl meg van nekik tiltva, hogy a templomokban a gyónást meghallgassák, mert a templomokban való megjelenésük könnyen maga után vonhatta volna az összes templomok bezárását. Mihelyt velük ezt a rendeletet tudattam, megbeszéltek ellenem való hadjáratukat, amelyben elsősorban a főnemesség támogatta őket. Reakcionárius bizottság alakult, amely folytonosan áskálódott ellenem. A hozzám érkező leveleket az ellenséges indulatú újságok közzélték. Ki csodálkozhatnék azon, hogy ily körülmények között nem éreztem magamat megköve a kormányommal szemben való titoktartás által. Egy *Gasselin* nevű jezsuita gyűléseket hívott össze, amelyeken *ellenem szónokoltak*. Lelkiismeretemben semmit sem felek, amit az bizonyít legjobban, hogy Péter-napján szerencsekívánatomat küldtem a pápának és tudattam vele, hogy nagyon boldog leszek, ha hódolatomat lábához tehetem, de nem távozom egy nem francia nyelven írt felszólítás alapján, nem távozom kormányom parancsa ellenére, amely arra kötelez, hogy hivatalomban megmaradjak.

A lavalai püspök ügyével kapcsolatban különben még a következőket táviratozzák Párisból: A lavalai püspök exkommunikálva van, de azért tovább is megmarad hivatalában és nem távozik egyházmegyéjéből. A klerikális újságok felszólítják az egyházmegye papjait és katolikus híveit, hogy kerüljék a templomot, amelyet egy elszakadt püspök megszenteltetett. Le Nordez a *Semaine religieuse*-ben következőképpen nyilatkozik konfliktusáról:

Igazolást küldöttem *Merry del Val* kardinálisnak s arra kérek minden igazságszerető, hívó és jóindulatú embert, hogy e lépésnek eredményét nyugalommal és bizalommal várja be.

Klerikális körökben ez a közlés jó hatást tett, mert az tűnik ki belőle, hogy elítélése esetében lemond arról, hogy a világi hatalomhoz appelláljon.

A püspökök exkommunikálásával olyan stádiumba jutott a Franciaország és a Vatikán közt kiütött konfliktus, melynek valószínűleg teljes szakítás lesz a vége. Ebben az esetben a francia kormány visszahívja a vatikáni nagykövetség személyzetét és *Lorenzi* nunciust visszahívja iratait. Ha a konkordátumot felmondja, akkor törli a költségvetésnek a katolikus egyházra vonatkozó részét is és akkor ezt a 38 millió franknyi kiadást a híveknek kell pótolniuk. Ha tudják és akarják tudniillik. Nagyon valószínű, hogy több paróchiát ideiglenesen be kell szüntetni. Arra, hogy a Vatikán engedjen, nagyon kevés a kilátás, minthogy *Pius* pápa nem fogadta el államtitkára lemondását és kijelentette, hogy intézkedéseivel mindenben egyetért.

HIREK

Budapest, július 25.

— **BUDAPESTI NAPLO.** Július 15-ikén új előfizetés nyílt a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejárt, méltóan és megújításról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— **Személyi hír.** *Lukács* László pénzügyminiszter ma reggel Gasteinből Budapestre érkezett.

— **József Ágost főherceg Kecskeméten.** Kecskeméről jelentik: *József Ágost* főherceg ma délelőtt 10 óra 8 perckor érkezett Kecskemétre a gyorsvonattal, amelyet egy számára rendelt szalonkocsival egészítették ki. Mikor a vonat a pályaudvarra berobogott, a főhercegre várakozó óriási közönség lelkes éljenzésben tört ki. A peront a polgári és katonai hatóság képviselői foglalták el; a város részéről *Bagi* László helyettes polgármester a tanács és a városi képviselőtestület élén, lelkes beszéddel üdvözölte a főherceget, aki rövid, de rendkívül szives válaszában örömet fejezte ki a fölött, hogy az édesapja által is oly jól ismert és szeretett városban megjelenhetett. A város tisztviselőin kívül megjelent a város egész élkelőisége és az ott állomásozó I. honvédszázezred osztályának, a 8. és kir. huszárezred, valamint a 38. gyalogezred tisztikara is. A pályaudvarról a főherceg a városi színházba hajtott, ahol huszonnyolc küldetésig tisztelgését fogadta. Délután két órakor a Royal-szállóban ebéd volt, amelyen katonák és polgárok nagy számban vettek részt. Délután félégyszer órakor a főherceg a honvédszálló-laktanyába ment, ahol szemlélt tartott. Ezután a sétátérre hajtott, ahol az Uri-Kaszinóban tett látogatást.

Program szerint holnap reggel félhat órakor lesz a szemle a honvédszállás felett a lovassági gyakorlóterén, délután pedig ismét a laktanyában tart szemlélt a főherceg. A főherceg szerdán délután 6 óráig marad Kecskeméten, ahol a Royal-szállóban lakik.

József Ágost főherceg a királyra mondott felköszöntőt, majd *Bogyó* Pál plébános a főherceget éltette. Este a Royal-szálló éttermében *József Ágost* főherceg a tisztikar társaságában vacsorázott, közben a városi dalárda szerenádát adott. A főherceg az eddigi tervtől eltérőleg nem kedden, hanem szerdán, vagy csütörtökön utazik vissza Budapestre.

— **Zichy Mihály beteg.** Pétervárról jelentik, hogy *Zichy Mihály* festőművész Péterhofban veszedelmesen megbetegedett. Életét nem fenyegeti ugyan közvetlen veszedelem, de az orvosok, tekintettel a művész agg korára, aggodnak életéért.

— **Karagyorgyevics Péter koronázása.** Amint *Belgrádból* jelentik, *Karagyorgyevics* Péter király koronázására már megkezdődtek az előkészületek. Szerbiában már hatszáz éve nem volt koronázás; a lakosság körében nagy is az érdeklődés a nevezetes aktus iránt, amely Szerbiát a munkás előrehaladás korszakában akarja bevezetni. Már megalakult a bizottság, mely az ünnepet rendezi. A koronázás valószínűleg *Zicsán* lesz, egy ősrégi kolostor fölig összemolt templomban, melyhez nagy történelmi tradíciók fűződnek. Azután *Belgrádban* ünnepek lesznek és a város tiszteleg a koronázott király előtt.

— **Ujpest díszpolgára.** *Ujpest* község képviselőtestülete ma délután tartott ülésében *Wolfner* Lajos gyárost, aki most töltötte be nyolcvanadik életévét, *Mády* Lajos főesperes és *Illek* Vince apátplébános indítványára egyhangulag a község díszpolgárává választotta. *Wolfner* Lajos egyik megalapítója volt Ujpestnek.

— **Honvédségbe való áthelyezés.** Hétfői számunk egy téves hírenek helyreigazításaként közöljük, hogy a király *Steinacker* Aurél császári és királyi (Alexis orosz nagyherceg nevével) 39. gyalogezredbeli főhadnagyot, mint a hivatalos lap jelenti, a magyar királyi honvédségbe való áthelyezését állományába helyezte át.

— **Nincsen rádium!** Az annyi tintát és nyomdafestéket felemészített rádiumról végül ki fog sülni, hogy egyáltalában nincs. Ez a legújabb rádiumhír. Ugyan nem állítják azt, hogy a rádiumra vonatkozó összes kutatások és felfedezések tévedésen alapsulnak, de azt bizonyosnak mondják, hogy a rádium mint olyan, tudniillik mint külön anyag nincs. A rádium tehát nem elem, hanem vegyület, vagy mint az új tan hirdetői mondják, *amalgam*, amely idővel önmagától alkatrészévé oszlik. A rádium felfedezője *Curie* maga is elismeri, hogy tiszta rádiumot még nem látott, de ez nem jelenti azt, hogy tiszta rádium nincs, előállítására csupán a rengeteg költségen mulik. Viszont azoktól, akik ilyen véleményrel állnak elő, *Curie* azt követeli, hogy bizonyítsák be állításait. Nincs könnyebb, mint valami új teóriát felállítani és mára bizni az ellenkezőjének a bebizonyítását. Egyébként lehet, hogy elem egyáltalában nincs és hogy csupán az anyagok sajátságos átváltozása hozza létre a ma elemnek ismert egyszerű testeket. Erre a körülményre pedig már utal *Ramsay* felfedezése, aki megállapította a heliumról, hogy a rádium átváltozásából keletkezett.

— **Az amerikai hajóraj Fiumében.** *Fiuméből* jelentik, hogy az amerikai hajóraj, amelynek megérkezését a délelőtti órákra várták, már hajnali félőtkor megérkezett a külső kikötőbe, melynek a révhatóság által előre kijelölt helyén állapodott meg. A hajórajban, amelynek *Barker* ellentengernagy a parancsnoka, a következő hét pánccios van: 1. *Kearsarge* 11.700 tonnás, 586 emberrel, parancsnoka *Roegers* kapitány; 2. *Maine* 12.500 tonnás, 546 emberrel, parancsnoka *Leutza* kapitány; 3. *Illinois* 11.366 tonnás, 536 emberrel, parancsnoka *Bradford* kapitány; 4. *Alabama* 11.366 tonnás, 536 emberrel, parancsnoka *Davis* kapitány; 5. *Jowa* 11.520 tonnás, 510 emberrel, parancsnoka *Mansfield* kapitány; 6. *Missouri* 12.500 tonnás, 546 emberrel, parancsnoka *Cawles* kapitány és *Mayflower* admirális-jachtot 2690 tonnás, 270 emberrel, parancsnoka *Claves* hadnagy. A várost, amelynek középületein amerikai, magyar és fiumei lobogók lengenek, az idegenek egészen elárasztották. *Barker* ellentengernagy, a flotta admirálisa fél tizenegy órakor törzskarával és a hajóparancsnokokkal tisztelgő látogatást tett báró *Rosner* Ervin kormányzóknál, aki délután öt órakor viszonzta a látogatást, amikor is a hajóraj ünnepi díszlövészekkel fogadta. A kormányzó ünnepére, melyet az amerikai hadiflotta fiumei tartózkodása alkalmával rendez, nagy előkészületeket tettek.

Gróf Tisza István miniszterelnök a következő táviratot küldte báró *Rosner* Ervin kormányzóknak!

Felkérem nagyméltóságodat, hogy az amerikai flotta parancsnokának a magyar kormány üdvözlését átadni sziveskedjék.

Báró *Rosner* Ervin délután 5 órakor az admirális hajó födélzetén viszonzta az amerikaiak délelőtti tisztelgését s a magyar kormány nevében üdvözölte a hajórajt. Együttal meghívta a flotta tisztikarát az általa holnap adandó estélyre. A kormányzó ezután üdvövésekkel kísérve visszatért. Utána dr. *Vio* Ferenc podeszta jelent meg, hogy szintén viszonzta a délelőtti nála tett látogatást.

A fehérre festett nagy tengeri hajók a kikötőn kívül szép látványt nyújtanak. A hadiléttségben mindenféle nemzetiség van képviselve a fehér, sárga és fekete emberfajból. A legénység a partszállás előtt szigorú utasítást kapott a rendfenntartás végett. Triesztben visszamaradt 360 ember, akik részint betegek, részint foglyok és szökevények. A polgármester egy tolmáccsal fél 6 órakor viszonzta az admirális hajón a látogatást. Ez alkalommal *Barker* ellentengernagy a podesztának kijelentette, hogy a trieszti lapoknak az amerikai katonák ottani viselt dolgairól írt éles cikkei nagyjából részben valótlanok. Az amerikai katonák kisebb-nagyobb csoportokban bejártak

a várost. Az Adamich-mólóról tömegesen indultak csónakok közönséggel az amerikai hajókhoz. Este az Adamich-téren hangverseny volt.

— **Száznegyvenegyszer munkás sztrájkja.** Chicagóból táviratozzák: A vágóhidak sztrájkoló munkásai 54.000-en vannak. Ma már a rokonüzemek munkásai is, mintegy 35.000 ember, abba hagyták a munkát. A nagy sztrájk, mint az rendszeres történni szokott, más szakoknál is követésre talált, úgy hogy még 52.000 különböző szakmájú munkás is sztrájkol. A chicagói sztrájkolók száma tehát száznegyvenegyszer.

— **Iparművészeti kiállítás Miskolcon.** Augusztus 20-án nyitják meg diszes ünnep keretében a miskolci iparművészeti kiállítást. A miskolci Közművelődési és Muzeumegyesület meghívta a megnyitásra *Berezovicy* Albert és *Hieronymi* Károly minisztereket is. Mint kiállító résztvesz a tárlaton ő felsége is, aki sok műipari tárgyat bocsátott rendelkezésre. Az Országos Iparművészeti Múzeum is gazdag kollektiót küldött a kiállításra, amelyet a miskolci Közművelődési és Muzeumegyesület a Magyar Iparművészeti Társulattal együtt rendez. A rendezőség, hogy a kiállítást a szomszéd vármegyék közönségének is hozzáférhetőbbé tegye, a kereskedelmi kormánytól augusztus 27., 28. és 29. és szeptember 7., 8. és 9-ére menetdíjkezdve kért Miskolcra a nagy államvasutat igazgatóságától.

— **Csehov temetése.** Tegnap délelőtt helyezték örök nyugalomra az orosz irodalom büszkeségét, *Csehov* Antalt Moszkvában. A Miklóspályaudvaron beszentelt holttestet impozáns menetben vitték a Szent-Szűz kolostorba, ahol gyászünnepélyt tartottak. Ezután következett a temetés. Utközben két rövid istentisztelet tartottak, először a *Műszínház* előtt, ahol *Csehov* darabjainak nagyrésztét előadták, azután a *Ruszkaja Mysli* szerkesztője előtt, amelynek *Csehov* állandó dolgozó társa volt és amely a temetés kötségeit viselte. Az orosz újságok szerint *Csehov* családját is meglepte a nagy író hirtelen halála és azt hiszik, hogy a betegség csiráit Sachalin-szigetén, utazásai közben szerezte. Maga *Csehov* sem sejtette közeli halálát, mert röviddel azelőtt családjának egy nagyon vidámhangú levelet írt, amelyben azt írja, hogy teljesen jól érzi magát. — Egy későbbi tudósítás szerint a temetésen *kinos jelenetek* játszódtak le. A sir körül rengeteg, csacsogó, áhitat nélküli tömeg állott. Ismeretlen emberek tartottak számtalan beszédet, de az irodalom és művészet jelen volt nagyjai mindvégig hallgattak. Ez a feltűnő jelenség különösen a diákok körében nagy nyugtalanságot és elkése redést okozott. *Sok rögtönzött beszéd hangzott el, amelyek mind a legmélyebb pesszimizmusból fakadtak.*

— **Meggyilkolt püspök.** *Shanghai*-ből táviratozzák: A belga konzul táviratozza *Hankau*-ba, hogy *Ferrhegen* római katolikus püspököt és testvérét, akik a *Huppe*-vidéken levő belga misszióhoz tartoztak, *Itsaug* városkában meggyilkolták. Az még nincs kiderítve, hogy vajon lázadó kínaiak, avagy rablók ölték-e meg a püspököt és testvérét. *Robert* páter ugyanabból a misszióból elfogták és meggyilkolták. *Ferrhegen* püspök harminchat éves volt. A gyilkosságot Franciaországnak kell megforolnia, mert az egyházi fenhatóság a francia köztársaságot illeti.

— **A lengyelek kincse.** Az amerikai lengyelek, mint lengbergi lapok írják, a napokban egy megbízottat küldenek a svájci *Rapperswil* városkába, hogy az ottani lengyel muzeumot tanulmányozza. A megbízott *Szadovszky* tanárnak ezenkívül még azt is ki kell puhatolnia, hogy a sokat emlegetett lengyel nemzeti kincs-tár tényleg megvan-e, kik kezelik és mennyit ér. A lengyel lapok szerint *Szadovszky* küldetése nagy nehézségbe fog ütközni. Mert a lengyel-liga, melynek tagjai a Svájcban és Franciaországban élő lengyel emigráltak, államtitoknak nyilvánították ezt a kérdést és csak nagyon beavatott hazafiaknak adnak a lengyelek kincséről felvilágosítást.

— **Egy léghajó balesete.** Párisban, mint onnan jelentik, tegnap délután egy álló léggömböt a *Porte Maillord*-nál akkor, amidőn leszállófélben volt, heves szélroham ragadta meg és a léggömb burkát a kosárhoz csapta, melyben a léggömb vezetője, két ur, két hölgy és egy gyermek volt. Miután a léggömb ötven méter magasságban lebegett és a szél hevesen idestova hánytá, a gömb vezetője kénytelen volt a kötelet elvágni. A gömb szédítő magasságra emelkedett, *Clichy*-nél ereszkedett le. A léggömb vezetője és a hajón lévő gyermek megsérültek. Egy másik tudósítás ezt jelenti: Az a kötött léghajó, amely a *Bois de Boulogne* bejáratánál föl szokott szállni, tegnap délután is fölszállt kilenc emberrel. Egyszerre óriási zivatar és szélvihar támadt, amely a léggömböt tartó kötelet eltépte. És a léggömb hajójával együtt a benne ülők és a körülálló sok ezernyi nép nagy rémületére felszökött a magasba és eltűnt a felhők között. A lent lévők aggodva kísérték a léghajót, amely egyszerre eltűnt egy sötét felhőben, de aztán újra előtűnt és lefelé zuhant. A léghajó *Clichy* tájékán lehetett, amikor egyszerre szét-pukkant burkolata, amelyből az összes gáz kiömlött és a burkolat romjai esernyő alakjában fordultak lefelé, ami aztán lehetővé tette, hogy a léghajó mérsékelt sebességgel bocsátkozott a földre. A légutasok egy *Lair* Leó nevű társuk higgadságának köszönhették menekülésüket. Az utasok közül csupán *Lair* és egy gyermek szenvedtek jelentéktlenebb sérüléseket.

— **És a folyók kiszáradnak...** Ez már valósággal egyiptomi csapás. Hogy a hihetetlenül makacs hőség hová juttat bennünket, arról ékezzszólabán beszél két tudósítás, amely ma érkezett.

I.

Drezdából ezt jelentik: A nagy szárazság következtében az *Elba* folyó majdnem teljesen kiszáradt. *Drezda* mellett csak néhány méternyi szélességben csörgedezik a víz a fenék közepén és az utcagyerekek seregétől lábálnak benne.

II.

Párisból: Az állandó szárazság következtében a *Szajna* vízállása egyre kisebbedik és attól tartanak, hogy ha így tart tovább, *valóságos vízhiány* áll be. A városi tanács már eddig is hirdményekben és körlevelekben hívta fel a lakosságot, hogy a vízzel takarékoskodjék. A vízvezetékek éjjeli 10 órától reggel 6 óráig el vannak zárva. Az utcákat nem lehet locsolni és így a hőség és por csaknem elviselhetetlen.

— **A csodatévő Mária-kép tolvaja.** A kazáni rendőrségnek egy látszik sikerült felkutatni azt az embert, aki a csodatévő Mária-képet, illetőleg annak százezer rubelt érő drágakövekkel kirakott keretét ellopta. *Maksimov* kazáni ékszerész feljelentése folytán letartóztattak egy *Tsaikin* nevű embert, és több társát, akinél a házkutatás alkalmával a kályhában és asztalátlakban sok gyémántot és igazgyöngyöt találtak elrejtve. *Tsaikin*, aki többszörösen büntetett ember, erősen tagad, de a szomszédság azt vallja, hogy a szentképet elégette, a keretet pedig a hátrában elásta. E wallomások alapján ezer rendőr kutatta át a környéket, akik megtalálták azokat a szerszámokat, melyekkel a rablást elkövétték. *Tsaikin* felesége és leánya azt vallotta, hogy a szentképet elégették.

— **A rémes emlék.** *Belgrádból* táviratozzák: Ma megkezdték a régi királyi kastély lerombolását, amelyben *Sándor* királyt és *Draga* királynét meggyilkolták.

— **Házasodó fegyenc.** Ismét feljull annak a borzalmas gyilkosságnak az emléke, amelyet *Bassot* úgnök követett el Párisban, s amelynek *Fougère Eugénia* az ismert demimonde esetty áldozatául. A gyilkos akit tudvalevőleg tizenötévi fegyházra ítélték, most elveszi régi szerelmét *Reynand* Pierrette, aki hajlandó férjéit az új-kaledóniai fegyengyarmatokra követni.

— **A koholt baleset.** *Pozsonyból* jelenti a *Magyar Távirati Iroda*: Mértékadó helyről annak kijelentésére nyertünk felhatalmazást, hogy egyáltalán nem felel meg a valóságnak az a hír, hogy *Isabella* főhercegnőt Tátrafüreden kocsikázás közben baleset érte

— **Sirt az ég egyik szemével...**

És sajnos, a másikkal nevetett. De ha szigorúan vesszük, nem is sirt, afféle pityergés volt az egész. Hiába volt a sok *hála isten*, mikor a komoly szürke felhők megjelentek a forróságtól fakó nyári égen, a felhők mintha meg lettek volna babonázva, elszárguldoztak felettünk, miután megnevesítették egy-két utca aszfaltját. Szomorú látni ezt a nagy várost ebben a hiábavaló epedésében egy kis eső után. És még szomorúbb elgondolni a vidék helyzetét, amelyet valóságos kiszolgáltatott a nyomorúságnak ez a makacs esőnélküli állapot. A mi városunk verszegény növényzete is oly árva és elhagyott, a porral vastagon belepített falevelek oly eszdedgettek; ha sokáig így marad, mind légnének az ágakról. A magas házak között megszorult izzó levegő eltikaszt embert, állatot s a napnak van olyan része, mikor az ember úgy érzi, mintha tüzet szívna magába, mikor léleklék. Eddig az éjszakák hoztak némi üdülést. De most már ezek is forróak, kiállhatatlanok. A házak falai és a kövezet úgy teleitá magát meleggel, hogy éjszakánként nem győzi magából kisugározni. Azt a néhány helyet a város körül, ahol némi kis üdülést sejtenek, az emberek úgy megrohanják, hogy ismét a nagy tömegek teszik eme ritka helyeken tűrhetelenné a létet. A mai komolyan igérkező, de sajnos, már életének első perceit után meghalászott eső sok szép reményt vitt a sirba. Mikor az első nagy cseppek ráhullottak a forróságtól megolvadt aszfaltra, valami friss öröm reszketett át a városon. A poshadt levegő megtelt az eső felüdítő illatával. És míg hullott az eső, az emberek nagy örömeikben esernyőt sem vettek magukhoz, nadrágjukat sem tűrték fel. Ugy fogadták az esőt, mint valami igen régen várt rokont vagy barátot, széles nagy kedvükben mindenről megfeledkezve. A gyerekek kalap nélkül, meztláb szaladgáltak nagy éljénzessel az utcán és kicsufolták az öntöző kocsikat, amelyek imár felesleges intézménnyé váltak. Sokan imádkoztak is, hogy ime az isten mégis megemlékezett rólunk, nem hagy bennünket elveszni a nagy szárazságban. Ezer meg ezer áhítatos tekintet emelkedett az ég felé, — amelyen akkor már ott tündökölt egy gyönyörű szivárvány, jelezve, hogy vége az esőnek. Valóban ez leverő hiradás volt és tán az égi bíró sem bünteti meg azokat, akik nem tudtak visszafojtani valami káromkodásfélét!

— **Templomavatás.** *Beregszászról* jelentik: A gáti evangélikus református egyház tegnap tartotta meg megújított templomának, új lelkesítő lakának és második iskolaépületének felavató ünnepélyét. Az alkalmi beszédeket *Sütő* Kálmán egyházmegyei esperes és *Uray* Imre országgyűlési képviselő tartották.

— **Házasság.** *Reichenfeld* Jenő budapesti kereskedő 25-én esküdött örök hűséget *Reichenfeld* Jakab nagy-démi bérlo leányának, *Irmának*.

Hirscht Imre monori kereskedő tegnap vezette oltárhoz *Reichenfeld* Simon dudári kereskedő leányát, *Mariskát*.

Weiszbaum Mór fővárosi vállalkozó-épületlakatos, eljegyezte *Láng* Karolát, *Láng* Jakab kerékpár nagykereskedő leányát *Dudapest*-en.

— **A Dreyfus-ügy koronatanuja.** Amint Párisból táviratozzák, *Lebrun-Renault* őrnagy kilépett a hadsereg kötelékéből. *Lebrun-Renault* neve eléggé ismeretes a Dreyfus-ügy szenzációjából. Ő volt az, aki azt vallotta, hogy Dreyfus kapitány, a lefokozás után, beismerte előtte bűnét.

— **A jótékonyág irodája.** Körülbelül egy hónappal ezelőtt a londoni lapok azt a hirt közölték, hogy *Rockefeller* a jótékonyágáról híres petroleum-király *New-Yorkban* jótékonyági irodát nyitott, amelynek *Nemphy* ügyvéd a vezetője. Persze a jótékonyági iroda ezernyi kérvényt kapott, de csodálatosképpen egyik kérvény sem intézhető el. Egy bécsi jótékony egyesület végül a *New-Yorki* osztrák-magyar konzulátushoz fordult felvilágosításért. Ekkor aztán kitűnt, hogy az egész hírből egy szó sem igaz és hogy *Nemphy* nevű ügyvéd nincs is *New-Yorkban*. Most persze kutatják, hogy ki volt a hír szerzője.

— **Bika és tigris.** Bika és ember meg ló nem volt elég együtt. Az a küzdelem, amely ezzel a csoportosítással Spanyolországban évszázados szokássá lett, nem izgatta eléggé a vépet, az a vér, amely ilyen körülmények között kiömlött, nem okozott gőzével elég mámort. És csudálatos, hogy a bikaviadatok némi hanyatlásának idején nálunk olyan viadalokkal akartak Poulyék egzisztálni, amelyekből egyik főtényező, amelynek szereplése az izgalmat alaposan fokozza, tudniillik a ló — kimaradt. Hát nekünk így is jó volt a viadal, izgultunk is, meg-remegtünk a derék toreadorok életéért, de alijában véve nem is kellett nekünk több az izgalmóból itt Budapesten. A többi fantáziával intéztük el, amely addig is elment, — inkább csak a tréfarovatban — hogy uram bocsás, ugyan mi lenne abból, ha egy feldühödött bika valami uton-módon a páholyok között teremne. Ezenkötben érkezett meg az a hír *San-Sebastianból*, hogy ott a bikaviadalonak egy új módjával akarnak a petyhüdt idegkre hatni. Azaz hogy nem is volt nagyon új ez az idea, tulajdonképpen a régi rómaiak is ismerték már az efajta mulatságot: dühödtt állatokat bocsátani egymásnak. *San-Sebastianban* azt határozták el, hogy bikát és tigrist bocsátanak egymásnak az arénában.

Az eset már megtörtént. Ime így szól róla egy rövid kis távirat:

San-Sebastian, július 25. A mai bikatigrisviaskodáson a két dulakodó állat egy páholyba tört be. A nézőket nagy rémület fogta el és rohanva menekültek. Az örök a tigrisre löttek. Néhány golyó nézőket talált, többek között a szenátus másodelnökét, *Pidal* marquist, továbbá *Urquio* marquist és egy francia utast.

Igy esett meg *San-Sebastianban* a bika-tigrisviaskodás. Csak izgató kis mulatság volt vagy mi? ...

— **Állj, mert lövete!** A tengereken járó nagy gőzhajók a mostani háborus időben sohasem tudhatják, mely pillanatban állítja meg őket valami hadihajó. A *Szilézia* nevű osztrák kereskedelmi hajó, amely Keletről nemrégiben *Triesztbe* érkezett s miután ott a schönbrunni császári állatkertnek hozott vadállatokat kirakta, a minap *Fiuméba*, majd onnan a görög kikötők felé folytatta útját, szintén beszámolt egy kis kalandjáról. Csak hogy ez a kaland egészen más volt, mint a *Malacca*, *Skandia* meg a többi elfogott hajóé. A *Szilézia* kapitánya a következőkben mondta el a hajó szőben lévő kalandját:

— *Borneo* szigetéről indultunk, honnan sok vadállatot, oroszánt, tigrist, párdutot és majomokat hoztunk a schönbrunni császári állatkert számára. Midőn a sárga vizekre érkeztünk, láttuk, hogy nyugati irányban hatalmas hadihajó szeli a vizet. A távolság miatt még nem lehetett ki-venni, miféle nemzeté lehet a szörnyeteg és kelemenségtől félve, parancsot adtam, hogy a nagy hajót elkerülve, teljes erővel folytassuk utunkat. Ámde a hatalmas tengeri szörnyeteg észrevett és láttuk, hogy egyenesen felénk tart. Kiadtam a parancsot:

— Teljes gőzzel előre!

És hajónk csak úgy hasította a tajtékzó hullámokat. A félelmetes alkotmány azonban egyre követtek és pár óra múlva már tisztán kivethettük, hogy üldözünk japán cirkáló. Főárbócán büszkén lengett a hadihajó. Kevéssel utána a hadihajó parancsnoka nemzetközi jelzőkódex után reám szólt:

— Állj! Ki vagy?

— Osztrák kereskedelmi hajó. Hadicsempész-*frum* nincs. Utam sietős.

— Meg kell állni!

— Nem lehet.

— Ha öt perc alatt meg nem áll a hajó, lö-

vetek!

E határozott válasza megállítottam hajómat, mire a japán cirkáló egyenesen oldalam mellé jött és a következőket adta tudtomra:

Togo admirális nevében. Semmi bajotok nem lesz, de utánunk kell jönnötek, amíg kértek a harcászati távolból, különben valamelyik lerakott torpedóink egyikén a levegőbe röptünk.

Ezzel a hadihajó előre indult és mi követtük, szorosan a nyomában haladva, mindenütt. Amidőn a sárga vizek végére értünk, a japán hajó félreállt.

— Most már mehetek! Jó utat!

Személyesen meg akartam köszönni a parancsnoknak figyelmességét, de a japán cirkáló az üdvözlő jelzés után megfordult és teljes gőzzel haladt ismét vissza a sárga vizekre. Csak ekkor gondoltam vissza arra a borzasztó szerencsétlenségre, amely bekövetkezhetett volna, midőn kergetőztünk egymással.

— **Palizzolo fölmentése.** Rövid távirat jelentette már, hogy *Palizzolo* és társait, *Notarbartolo* gyilkosait a firenci esküdtszék fölmentette. A fölmentő verdikt hallatára *Palizzolo* elájult. Ez a pör több mint öt évig foglalkoztatta az olasz bíróságokat. Még 1895. évi február hó elején történt, hogy *Notarbartolót*, a szicíliai bank igazgatóját és *Palermo* város volt polgármesterét *Palermo* és *Trabia* között egy vasuti kocsiiban meggyilkolták. Három évig folyt a vizsgálata, de nem vezetett eredményre. Később két vasuti kalauzt fogtak gyanuba. 1899. novemberében indult meg *Milánóban* a per és az első két hónap alatt száznegyven tanut hallgattak ki. A meggyilkolt fia már a per kezdetén *Palizzolót*, a palermói második kerület képviselőjét gyanúsította azzal, hogy atyját meggyilkoltatta. Azt állította, hogy azért tört atyja életére, mert *Notarbartolo* leleplezte a városi pénztár kárára elkövetett csalásait és a szicíliai bankot megövtá további üzemeltetés ellen. E leleplezések hatása alatt *Defelice* szocialista képviselő hajsztát indított *Palizzolót* és a mafia ellen, melynek következtében egy csomó gaztett került nyilvánosságra, melyet *Palizzolo* követett el. A kormány erre kieszközölte a kamaránál *Palizzolo* kiadatását, akit azután le is tartóztattak. 1901. szeptemberében új per indult meg *Bolognában*. *Palizzolót* kétféle gyilkossággal vádolták. Vele együtt a vádlottak padjára került *Garifi* vasuti kalauz, *Fontana*, egy *Vitáli* nevű szolga és *Trapain*, aki *Palizzolo* vizsgálataiban állott. A per 1902. július 30-án ért véget. *Palizzolót*, *Fontanát* és *Trapaint* fejenként harmincévi börtönrre ítélték. A mostani fölmentő ítélet nagy meglepetést keltett Olaszországban. Az ítélet kihirdetése után a közönség zajosan megjelenése az esküdtöket és a tüntetés az utcán is folytatódott. *Palermóban* az ítélet nagy örömet keltett, mert *Palizzolo* nagyon népszerű. Hívei külön gőzhajón elébe utaznak Nápolyig.

Halálozás. Özvegy *Walter* Mihályné nyolcvannégy éves korában meghalt *Esztergomban*. A meghaldogultban dr. *Walter* Gyula apátkanonok és *Walter* Károly székesfővárosi igazgató édesanyjukat gyászolják.

Dr. *Vucselics* Iliga uvjédeki ügyvéd 64 éves korában *Budapestben* meghalt. Az elhunyt a magyarországi szerbek történetében az utolsó harminc évben nagy szerepet játszott. Fíatal korában *Ujvidék* városa főjegyzője volt, később megválasztott törvényhatósági bizottsági tagnak. Hosszu ideig ügyezse volt a *Matica Srbskána*k, elnöke a görög-keleti egyháznak s a nyolevanas években világi alelnöke volt a szerb egyházi kongresszusnak. Ő alapította a magyar érzelmi *Branik* lapot és oszlopos tagja volt a liberális pártnak. Hílt tetemét tegnap délben szentelték be a budapesti temető halottas házában s ma délelőtt helyezték örök nyugalomra az uvjédeki temetőben.

Bécsből táviratozzák, hogy ma ott meghalt 53 éves korában báró *Szevelény* volt lovassági tábornok özvegye. Holtestét *Góthába* viszik, mert a báróné úgy rendelkezett, hogy holta után hamvasztassák el.

— **Az annavölgyi sztrájk.** *Esztergomból* táviratozzák: Az annavölgyi sztrájk még mindig tart. A munkások vezetői közül az igazgatóság ma tizenegyet bocsátott el. *Perényi* főbíró elrendelte, hogy a munkáslakásokat közegészségügyi szempontból tisztítsák ki. Az igazgatóság a sztrájkvezetőket mind elbocsájtja. A főbíró holnap kezdi meg a munkába állani vonakodó munkások eltoloncoltatását.

— **Egy alldeutsch egyesület feloszlása.** *Bécsből* táviratozzák: Az osztrák képviselőház alldeutsch-egyesületének elnökei: *Schönerer*, *Bahrenreuther* és *Iro* képviselők az egyesület tagjainhoz levelet intéztek s hivatkozva arra, hogy helyes volna a tagokat a klubköteléktől megszabadítani, az egyesület feloszlását indítványozták. Az indítvány az egyesület minden tagjának helyeslésével találkozott.

— **Fölrobbant lövegek.** Az örkényi gyakorló-téren, hol most próbálják ki az új ostromló tarack-ütegeket, sulyos szerencsétlenség történt tegnap. A lövő-gyakorlatok után rendszerint egy szakasz legénység járja be a mezőt, hogy a fegyverből vakon kiröpült lövegeket fölkutassák. A komáromi 6-ik vartüzérezred két közlegényét e közben érte a baleset. Találtak ugyanis két fölben robbant löveget s abból a löpört ki akarták szedni. A löveg expodált s a két tüzért veszedelmesen megsebesítette. Az egyiknek tőből leszakította mind a két lábát, a másiknak karját és kezefejét roncsolta darabokra. A szerencsétlen tüzéreket, kik sulyos égési sebeket is szenvedtek, a budapesti XVII. számú helyőrségi kórházba szállították. Az egyik, *Labodi* Jenő még az éjszaka meghalt, a másik pedig, *Richter* Ferenc haldoklik.

— **Hervayné.** *Leobenből* jelentik: A *Hervay*-eset még mindig izgatottságban tartja a közönséget. *Hervayné*, aki tudvalevőleg sulyos beteg volt, most már annyira jobban érzi magát, hogy nem kell kórházba vitetni. A kedély-állapota persze nagyon nyomott és egyetlen gondolata a vizsgálati fogságból. Ez azonban lehetetlen ma már, mert időkötben különböző családokért is feljelentették *Hervayné*t. Bizonyos, hogy *Hervayné* ezek miatt is felelősségre vonják, csupán az bizonytalan, hogy vajjon az esküdtszék, vagy rendes büntető bíróság fogja-e tárgyalni az ügyeit, mivel még nem tudják, mekkora összegeket sikkasztott. *Hervayné* azt kívánta, hogy engedjék ki a férje sírjához, ezt a kérését azonban nem teljesítették. A vizsgálat még hosszú ideig elhúzódhatik, mert mindig több és több anyag halmozódik össze. A *Hervay* vagyonának csőd alá helyezése senkit sem lepett meg, mert mindenki ismerte a család vagyoni helyzetét. A csődbiztos dr. *Stadler* mürzzuschlagi járási előjáró, ideiglenes tömeggondnok dr. *Weinzierl* János bécsi ügyvéd, a *Hervay* család jogtanácsosa. A hitelezők első tárgyalása 30-án lesz, a csődtömeg felosztására a tárgyalást pedig szeptember 10-én fogják megtartani. *Hervay* utódjául gróf *Schönfeld* Rudolfot, a liezeni kerületi kapitányság vezetőjét, egy kellemes modoru, jómódu hivatalnokot szemelték ki.

— **Megszökött katoná.** *Fingenauer* Gyula altüzér egy *Erammer* nevű társának a takarékkönyvét ellopja és megszökött. Az alispán felhívja Pestmegye összes közigazgatási hatóságait, hogy a szökött katonát nyomozzák s ha rátalálnak, adják át a legközelebbi katonai parancsnokságnak.

— **Baleset a Dunán.** A főváros és *Szent-Endre* között közlekedő Máv. IV. jelzésű személyszállító hajón ma reggel a *Luppa*-sziget közelében egy kis baleset történt. A hajó tele volt kint nyaraló hivatalnok-emberekkel, akik a fővárosba igyekeztek. *Szent-Endre* alatt azonban megállott a hajó. Sokan megrémültek, azt hívték, hogy valami baj történt, de a kapitány hamar megnyugtatta az utasokat, hogy a hajónak nincs baja, de a gép eltörtött. A közönség kisebb részét oszónakon partraszállították s ezek a helyiérdekű vasutal jöttek be a fővárosba, legtöbben azonban ott maradtak a hajón s megvárták a vontató-gőzöst, amely dél felé behoza a fővárosba az elromlott hajót.

— **Rohitschi fürdőélet.** E napokban nyitották meg *Rohitschon* az új gyógyintézetet a *Kaiserbadot* előkelő közönség részvételevel. Az új gyógyintézetet kápolnájának felavatása után ünnepi mise volt, bejártak a vendégek az új helyiségeket, amelyek modern és praktikus berendezésükkel a legfinyasabb igényeknek is megfelelnek.

— **Egy raboskodó tiszta szabadulása.** *Strassburgból* két év előtt sulyos börtönrre ítélt a haditörvényszék *Rüger* főhadnagyot. A főhadnagy ugyanis, amikor ezrede *Mörchingenben* állomásozott, agyonlét *Adam* kapitányt, akinek az ő testvérel párbajt kellett volna vinni, mert összeszóllakozott vele. *Rüger* főhadnagy feltette testvére életét és azért ölte meg a kapitányt. Mint *Strassburgból* táviratozzák, *Rüger* főhadnagy ma kegyelmet kapott és kiszabadult.

— **Hapszurás, családi tragédia.** A hőség-rovatból kívánczok ez a megrázó eset. A napszurás, amely most erősen átvette a birodalmát, jó ideje szedi már az idén az áldozatait, de olyan keserves hatása nem volt még, mint ebben az esetben. *Nantesban*, ebben a nagy francia kereskedővárosban élt a harmincháromszent *Champoisean*, aki az ottani legtekintélyesebb kereskedők közé tartozott s boldog házasságban élt huszonhat éves feleségével, a legszebb nantesi asszonyok egyikével. Ebből a házasságból egyetlen gyönyörű kis leányuk származott. E napokban Champoiseannak halaszthatatlan üzleti ügyekben Párisba kellett utaznia, ahol három napig tartózkodott. Nagyon kimélte magát, mindenüvé kocsin járt s a harmadik nap délutánján mégis a türhetetlen hőségtől napszurást kapott s a kávéházban, ahol üdülést keresett, összerogyott. A kórházba vitték, de a baj olyan hevesen lépett föl, hogy néhány óra múlva meghalt. A szomorú hírt megtáviratozták a feleségének, akit annyira kétségbejött, hogy először a kis leányát látta agyon revolverrel s azután magát. Halála előtt csak ezt a néhány szót vetette papírra:

— *Férfiem és atyám nélkül nem élhetek!*

A szomorú levelet a kis leány is aláírta.

— **Nyári mulatság.** Az *Ujpesti Magyar Műkedvelők* Köre 30-ikán táncostét ad a Horváth-féle vendéglőben. A mulatság jóvedelmét részben a kör könyvtára javára, részben az öreg honvédek segélyezésére fordítja a rendezőség.

A Budapesten tartózkodó *Bácskaiak Köre* augusztus 6-ikán hangversenyyel egybekötött táncmulatságot rendez *Mélykúton*. A mulatság jóvedelme a kör jótékony alapját fogja gyarapítani.

— **Megszöktetett örökös.** Egy *brüsszeli* szuszter felesége nagy, pecsétes levelet kapott a napokban, amelyben értesíti a párisi hatóság, hogy nagynénje ott meghalt és annak egész vagyonát, száználvanezer frankot rá hagyta. Nagy volt az öröm s fűnek-fának címszelték a nagy szerencsét. A szuszternek egy csinos barátja gondolt erre nagyot, parádéba vágta magát és — megszöktette a sok ezer frank örökösödjét. Egyenesen *Párisba* utaztak, a hová azonban nyomban követte őket a férj is. Egy vendéglőben talált rájuk s e szavakkal köszöntötte a hülsen párt:

— Ilyen alkalommal igazán neveltség megszőktetni más feleséget!

Együttal pisztolyt is rántott, hogy lelője a szökevényeket, de a szöktető lovat kiragadta a kezéből a gyilkos szerszámot s jól elverte a szusztert, a komédia vége az lett, hogy három részre osztották az örökséget — de az asszony nem ment vissza a férjéhez.

— **A kolozsvári főiskola internátus.** A tanítókolozsvári Hunyadi-házába állami és törvényhatósági tisztviselőket fiait is felveszik korlátolt számban havi 60 korona díj mellett. Amennyiben az előre megállapított létszám nincs betöltve, nem tisztviselőket fiait is felveszik. Jelentkezési határidő szeptember 10-ike.

— **Vasárnapi krónika.** A rendőrségnek és a mentőknek régen volt már olyan nehéz napjuk, mint tegnap. Egész éjszaka talpon voltak a mentők s megkéselt, összevert embereket szállítottak. *Gézi* Márton géplakatot a rendőrök a külső Józsefváros egyik sötét utcájában eszméletlenül, vérrel elborítva találták. Bevitték a VIII. kerületi kórházra és odahívták a mentőket. Amikor *Gézi* magához tért, elmondotta, hogy hazafelé igyekezett, de megtámadta két ismeretlen ember és összeszurkálta. A szerencsétlennek a homlokán és a mellén van veszedelmes sebe. A Rókus-kórházban ápolják. — A városligetben *Osz* Pál huszonhárom éves vaskereskedő-segédet néhány duhajkodó részeg ember megtámadta és nyakán, fején, karján megszurta. Őszi is a Rókus-kórházba vitték. — *Mezei* Imre napszamos, a külső Soroksári-ut 22. számú kocsmában összeverekedett több társával. A verekedés vége az lett, hogy Mezeit a nyakán veszedelmesen megszurkálták. A mentők az István-kórházba szállították. — A Király-utca 95. számú vendéglőben *Pressák* István napszamos összeveszett. — *Vasskó* Jánosné napszamosnővel. Cívodás közben a hevesvérű asszony fölkapta az asztalon lévő boros üveget és úgy vágta *Pressák* fejéhez, hogy azt elborította a vér. *Pressák* erre késsel hátba szúrta *Vasskó*-t. Mindkettőt a mentők szállították a Rókus-kórházba. — A Tömő-utca 23. számú ház előtt két részeg társaság verekedett össze. A harcban nagy sze-

repe volt a bicskának is. *Misek* Antal ötvenkétéves fuvarosnak a fülét levágták, *Misek* József huszonkétéves kocsist a jobb karján, *Napier* Ferenc mázolósegédet pedig a fején szúrták meg veszedelmesen. — A Hadnagy-utcaiban *Valler* József huszonkilencéves mázolósegédet több ismeretlen ember megtámadta és a balkezén megszurta. A Rókus-kórházba vitték.

— **Tűzek.** Nap nap után széd áldozatokat a hőség és a nyomában járó szárazság. A legkisebb szikrából is tűz keletkezik, amely a rettenetes vízhiány miatt föltartóztatathatatlannal terjed tovább és óriási károkat okoz. A Marostordamegyei *Somosd* község, mint *Marosvásárhelyről* táviratozzák, tegnap óta lángban áll. Marosvásárhelyről segítségül ment a csendőrség, a rendőrség és a tüzoltóság, de az oltás lehetetlen a teljes vízhiány miatt.

A *szolnoki* polgári fiúiskola egyik szárnya tegnap délben kigyuladt és a vele egy sorban lévő négy ház porrá égett. Az iskola egy osztályának berendezése és több lakó minden butora odaégett.

Bécsből jelentik: Tegnap mezőgés támadt a Práterben. A láng mintegy 60.000 négyzetméterre harapózott el, de idejekorán eloltották.

Krakóból jelentik: *Przeskoban* ma tűz ütött ki. A szél és vízhiány következtében a tűz az egész városban elharapózott. Leégett az egész helység két templomával együtt.

Boriszlavból táviratozzák: Ma délben egy tárna leégett. A tüzoltóság katonai segítséggel gyorsan lokalizálta. Egy munkást, akit gyujtogatással gyanúsítanak, letartóztattak.

— **A szegény halász napszamosja.** Jó fogást csinált tegnap *Eltung* mellett egy szegény halász. Hálójába óriási, kétszázharmincnyolc fontos viza akadát s mikor felbontotta, tizenöt kilogramm kaviárt talált benne. Az óriási állatot rögtön megvette egy halkereskedő háromszáz márkáért.

— **Rendőrök és napszamosok harca.** Kőbányán, az *Ohegy*-utcában lévő *Gurás-féle* vendéglőben az éjszaka táncmulatság volt, ahová felügyelőre *Nagy* Imre és *Baranyai* József rendőröket vezényelték ki. Éjfél után az egyik társaság duhajkodni kezdett. Székeket, üvegeket vagdosztak a földhöz, majd rátámadtak egyik társukra és véresre verték. A garázdálkodásban elől jártak *Holecz* Vince, *Feit* Leonhárd napszamosok és *Kutsera* István 21 éves majoros. Az ügyeletes rendőrök figyelmeztetése nem használt semmit, sőt jobban megvadította a részeg kompániát, *Holecz* Vince *Baranyai* József rendőrré támadt, torokn ragadta és fojtogatni kezdte, *Feit* Leonhárd pedig botjával ütötte a rendőrt. A rendőrök szorult helyzetükben kardot rántottak. Erre már az egész kocsma, mintegy 25 részeg legény, a rendőrök ellen támadt. Székeket, üvegeket hajigáltak feléjük, általános dulakodás támadt, úgy, hogy a rendőrök valóságos életveszedelemben voltak. Szerencsére éppen akkor ment arra, egy három rendőrből álló őrzőparat, amely a szorongatott emberek segítségére sietett. A verekedők hamarosan elmenekültek, *Kutserát*, *Holeczet*, *Feit* azonban sikerült elfogni. Ezen a rendőrkardok súlyos sebeket ejtettek. A három pólujárt veszekedőt most a Rókusban ápolják.

— **Rendőri hírek.** *Záborszky* János munkás öt éves János nevű fia *Oszlop*-utca 3. számú lakásán véletlenül marófligot ivott. A Rókusban ápolják. — Tegnap a *Lónyai*-utcában az egyik villamos elgázolta *Kiss* Ferencné mosónőt, aki meghalt a kerekok alatt. — A városi villamosvasúti végállomáson egy villamos elütötte *Lieber* György kocsivezetőt, akinek a jobb lábán ment keresztül a kocsis. A Rókusban ápolják. — Az éjszaka betörők jártak *Berkovics* Hirsch Izabella-utca 36. számú lakásán s ezer koronát érv szívtart 6 csomag 40–40 kilónyi kávét és 100 korona áru bélyeget elloptak.

(x) D. Fèvre francia szódavízgépek Kertész Tódornáé.

SZÍNHÁZ, ZENE

— **Budai Nyári Színház.** A Budai Nyári Színházban holnap, *Ternyey* Lajosnak, az aradi színház tagjának fellépésével *Herzeg* Ferencnek színműve, *A dolovai nábob leánya* kerül színre. Szerdán *Rózsahegy* Kálmán vendégszereplésével *Pusztay* Bélának eredeti énekes bohózat, a *Juci és Jani* kerül színre. Szombaton *Milócker* Károly *Apajuna, a vízszellem* című operettjének

lesz a bemutató előadása. Az operettet *Rajna* Ferenc fordította. A jövő héten *Gorkij Éjjeli menedékhely* című hatalmas drámai művének lesz a reprize *Haraszthy* Hermina (Vaszilisz), *Pollinus* Aurél (Kosztiljev), *Kiss* Mihály (a rendő) és *Ternyey* Lajos (Szatin) vendégfellépésével. A szinkörben legközelebb színre hoznak *Faragó* Jenő és *Feld* Mátyás *Az aszfaltbetyár* című fővárosi énekes életképét, amelynek zenéjét *Barna* Izsó szerelte.

— **Művészet.** A *Lipótvárosi Demokrata* Kör július 31-én a *Buda Gyöngyében* táncal egybekötött művészetét rendez. Közreműködnek a koncerten *Buday* Terka, *Halász* Ilona, *Márkus* Aranka, *Sugár* Jolán, *Ferenecy* Károly és *Thury* Elemér. Kezdeté délután hat órákor.

— **A Székely Dalegyel hangverseny-körútja.** A székelyudvarhelyi Székely-Dalegyel hangverseny-körútjának vasárnap *Koronád* gyógyfürdőn, a fürdővendéglő nagyertermében sikerült hangversenyt rendezett. Dr. *Nagy* Albertné operett-darabokat énekel *Gáspár* Margit és dr. *Nagy* Albert zongorakísérete mellett, *Veres* István hegedűjátékával *Gáspár* Gábor pedig cimbalomjátékával vett részt a sikerült hangversenyen.

Nyilttér.

Venus-FORRÁS hathatós szer vese-, hólyaghaj, nehézség, cukorbetegség stb. ellen.

Főraktár: ÉDESKUTY L., BUDAPEST.
Forrástulajdonosok: FRUCHA KÁROLY és TSA.

Reggeli előtt I pohár rohtschi „Tempelquelle,” a vizelet megindítja, étvágygerjesztő és az anyagváltozást előmozdítan hat. *Styriaforrásnak* hasonló, de erősebb a hatása. Nagyban ritkít *Minyország* részére: *Hoffmann* József, Budapest, *Báthory*-utca 8.

FRANCOIS TRANSYLVANIA SEC.

Találtatott

egy kis aranyóra láncsal. A tulajdonos Kellő igazolás mellett átveheti a déli órában *Kazinczy-utca 19. II. 23.*

Az e rovat alatt közöltöknek sem tartalmáért, sem alakjáért nem felelős a szerkesztőség.)

SPORT

— **Az olimpiai kiküldöttek.** A Magyar Olimpiai Bizottság e napokban állapította meg azoknak a névsorát, akik a st.-louis-i világversenyeken a magyar sportot fogják képviselni. A kiküldöttek az athleták közül *Mező* Béla és *Gönczi* Kajos, az uszók közül *Halnay* Zoltán és *Kiss* Géza, a vívók közül *Békassy* Béla és *Mészáros* Ervin. A magyar versenyzők érdekeinek a versenybírósnál *Stankovits* Szilárd lesz a szószólója.

— **Kottingbrunni versenyek.** (Második nap.) A kitűnően sikerült első verseny nap után élénk érdeklődéssel tekintenek a sportkörök a kottingbrunni meeting további fejleményei elé. A holnapi második verseny nap programjának is megvan a maga érdekes futama, az 5000 koronás urlovas-verseny, melynek propozíció értelmében a győztes ló lovasa *Ottó* főhercegnek tiszteletdíját nyeri. A benevezettek közül *Quid nunc*, *Fakir*, *Senni* és *Tinderbox* azok a lovak, amelyek a legjobb esélyvel indulnak Szűkebb választás esetén *Fakirt* jelöljük *Quid nunc* előtt. Az egyes futamokra a következők jeleznek:

- I. Áldozat — *Mixl*.
- II. Sage Dank — *Meute*.
- III. Bonbon — *Royal Flush*.
- IV. Quid nunc — *Fakir*.
- V. Trocadero — *Altwater*.
- VI. Prognose — *Dell*.
- VII. Forrás — *Ebenzweier*.

TÖRVÉNYSZÉK

§§ A pékmesterek zsarolója. Valamennyi szocialista pártot szolgált már Boros-Bridusz Mihály, a legalkalmazkodóbb emberek egyike. A nem éppen tiszta multu férfi egymásután cserbenhagyta a szocialista pártokat s a zsarolástól sem riadt vissza, amíg az agitatori kenyérből neki már semmi se jutott. Azt hazudta, hogy hirlapíró s e címen eret akart vágni a pékmesterek egyesületének elnökségén. Amikor a péksegédek maffiáját leplezték s Tatár Dénes és társai hurokra kerültek, Boros fölkereste Spolarics György pékmestert, a szakegyesület elnökét s ajánlatot tett neki, hogy vagy fizet ötszáz koronát, vagy kiméletlen hadjáratot indít ellene és a többi mesterek ellen a lapokban. Spolarics szinleg följajlott az ötszáz koronát s az ügylet lebonyolítása okából meghívta a lakására, ahol két detektiv végighallgatta az alkut és utána letartóztatta a zsarolót.

Ma tárgyalta ezt az esetet a büntetőtörvényszék Szepessy István bíró elnöklésével. A vádhatóságot dr. Keserű Lajos királyi ügyész képviselte.

Boros kijelentette, hogy nem tudja magát bűnösnek.

— Mint szocialista — ugymond — érdeklődtem a munkaszolgalmak iránt. Elmentem a rendőrségre megkérdezni, be van-e jelentve aznapra valami munkaszolgályság. Ez alkalommal megadtam, hogy följelentés érkezett ellenem a Kápolnai József-féle ügyben, melyben akkor már több embert letartóztattak, akik bevallták, hogy fejenként 300 koronát kaptak, amiért Kápolnait leszárták. Ekkor találkoztam Steiner pékmesterrel, aki megkérdezte tőlem, hogy a lapok mit fognak írni arról, hogy a péksegédek szakszervezetét a belügyminiszter föl akarja oszlatni s hogy vannak-e a lapoknál összekötéseim? En kitérő választ adtam. Erre Steiner azt a tanácsot adta, hogy valljam be, hogy a segédek 15.000 korona titkos vagyonukat beszozártatták a szocialista pártkasszába, ezzel a mestereknek nagy szolgálatot tennék, de különben ezt egy reggeli napilap meg is írta. Steiner Spolarics urhoz, a sőtömesterek elnökéhez utasított, aki fölszólított, hogy járjak el a lapoknál, hogy azok úgy írjanak a péksegédek üzemleiről. En elfogadtam Spolarics ajánlatát, de megmondtam, hogy nekem pénz kell, mert költségem lesz. Egyelőre 150 forintot kértem. Mikor délután a pénzért megjelentem Spolaricsnál, két detektiv letartóztattak.

Az elnök: Ön fenyegette ám Spolaricsot, hogy pénzhez juthasson.

— En nem fenyegettem, csak a költségre kértem pénzt.

— Ön azt mondotta, ha nem adnak, támadni fogja őket.

— Ezt nem mondtam. Csak azt mondtam, hogy ha nem adnak, nem dolgozom az érdeklükben.

Spolarics György pékmester másképp adja elő a dolgot. Boros telefonozott neki, hogy szeretne vele beszélni. Ő a kávéházban adott neki találkozt. Ott azzal állott elő, hogy a péksegédek támadni fogják, ha 500 forintot adok neki, de ha nem adok, minket, mestereket fog lerántani s azt fogja rólnak írni, hogy mi vagyunk az orgyilkosok s mi akartuk eltenni láb alól Kápolnait.

A törvényszék két hónapi fogházra ítélte a vádlottat.

§§ A könlgsbergi per. Königsbergből táviratozzák: A felségértési perben ma hoztak ítéletet. Kogst Ehrenfort és Braun vádlottakat fölmentették. Kugelt Mertinst és Paisselt három-három, Novagroskyt és Replaut két és fél havi, Kleint nyolc havi fogházra ítélték tiltott egyesülés miatt. A felségértés vádjára alól az összes vádlottakat felmentették.

§§ A kikoszorozott kérő. Róth Lajos pusztaszent-lőrinczi fiatalember furca módon bosszulta meg magát Kadarabek Emma és Ella kisasszonyokon, midőn az egyik tavaly, októberben öt kikoszorúztatta. Elment Cseh Ede ottani fűszerkereskedőhöz s így szólott hozzá:

— Nem hoztak ide a Kadarabek kisasszonyok egy gyűrűt zalogba? Mert a csészé kukoricapáson érte őket s öt forintra büntette.

A fűszeres semmit nem tudott a dologról, de azért a gyuanu szikrája bennemaradt s ő is elhitte, hogy a kisasszonyok kukoricát loptak. Ily módon szájról-szájra ment ez a história, míg a Kadarabek-lányok fülehez nem jutott. Kadarabek Emma és Ella ekkor a pestvidéki járásbíróshoz fordultak panaszzal, hogy az büntesse meg súlyosan a becsületüket nyilván sértő Róthot. A pör folyamán kihallgatott Cseh Ede nem vélt határo-

zotlan Róth Lajosban ráismerni arra az egyénre, aki hozzá a furcsa kérdést intézte s mivelhogy más tanuk nem voltak, a bíróság felmentette a vádlottat. A panaszosok felebbezésére a pestvidéki törvényszék mint felebbviteli bíróság ma tárgyalta az ügyet s mivelhogy a két panasos itt esküt tett arra, hogy nekik bevallotta Róth a sértő föllentést, a törvényszék kérendbeli becsület-sértésben mondta ki Róth Lajost bűnösnek s ezért negyven korona pénzbüntetésre ítélte.

TÁVIRATOK

Lefoglalt hajó.

Hamburg, július 25. Az Arabia gőzöst Kelet-Ázsiába menet az oroszok lefoglalták. Az Arabia egyike azon gőzösöknek, amelyeket több évre kibérelt az amerikai Unio Pacific. Az Arabia a Hamburg-Amerika-társaság tulajdona és német lobogó alatt jár.

A forrongó Balkán.

Belgrád, július 25. Prilepből és Istebpől jövő hírek szerint az ottani lakosság körében zendülés készül s a porta kénytelen volt Szalonikiból katonaságot odarendelni. A lázadás rövid idő múlva ki fog törni.

Közgazdasági táviratok.

Bécs, július 25. (A Budapesti Napló telefonjelentése.) Eladatott buza, tiszavidéki 10.65 —11.— K., új 10.65—11.05 K., mosoni és győri 10.25—10.65 K. Rozo: tót felvidéki 8.—8.10 K., pestmegeyi 8.—8.20 K., különféle magyar 7.45—7.70 K. Tengeri: 6.65—6.85 K. Zab 7—7.75 K., válogatott 8.—K.

Bécs, július 25. (A Budapesti Napló tudósítójától.) A délutáni magánforgalomban a zárlatok a következők voltak: Osztrák hitelrészvény 637.25. Magyar hitelrészvény 748.50. Bécsi bankegyesület 278.50. Union-bank 516.—. Länderbank 515.—. Osztrák-magyar államvasut részvény 424.50. Déli vasut 81.—. Elbavölgyi vasut 420.50. Északnyugati vasut-részvény —.—. Dohányrészvény 343.—. Rimamurányi vasut 491.50. Alpesi bányarészvény 434.75. Májusi járadék —.—. Magyar koronajáradék 99.30. Osztrák koronajáradék 97.15. Lombard —.—. Török sorsjegyek 127.50. Német birodalmi márka 117.32. Napoleon d'or 19.04.

Berlin, július 25. (Esti forgalom.) 4%o-os magyar aranyjárdék —.—. Magyar koronajárdék 97.50. Osztrák hitelrészvény 200.25. Osztrák-magyar államvasut 135.25. Déli vasut 17.75. Északnyugati vasut —.—. Elbavölgyi vasut —.—. Osztrák bankjegy készpénz —.—. Duhstiehradi —.—. Orosz bankjegy 216.—. (Ultimo.) Lombard —.—.

Páris, július 25. (Zárlat.) Osztrák-magyar állami vasut —.—. Új török-konzol 86.40. Egyiptomi járadék 106.30. Osztrák Länderbank —.—. Párisi bankrészvény 1180.—. 3%o-os francia járadék 98.05. 4%o-os spanyol járadék —.—. 3%o-os új törleszhető járadék 98.10. Crédit foncier de France 676.—. Alpesi bányarészvény —.—. 4%o 1890. román kölcsön 90.80. Görög kölcsön 226.25. Váltó Olaszországra 1/2e pari. Váltó Amsterdamra 206.62. Váltó Brüsszelre 1/2e pari. De Beers 480.—. Chartered 38.50. 5%o-os bolgár kötelezés 416.—. Magyar aranyjárdék 100.50. Déli vasut —.—. Váltó Londonra 252.45. Osztrák aranyjárdék 101.80. Török sorsjegy 122.75. Meridional vasut —.—. 4%o-os olasz járadék 102.80. Ottoman-bank 508.—. 3%o-os francia járadék 98.05. Osztrák földhitelintézet 1300. Déli vasuti elsőbbségi kötvény 322.50. 4%o-os 1896. román kölcsön 880.—. Dohányrészvény 376.—. Váltó Bécsre 104.12. Váltó német piacokra 18.1/2. Rio 13.41. East Rand 191.50. Randfontein 70.50. Magyar jelzálogbank 543.—. Az irányzat nyugodt.

Frankfurt, július 25. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata.) Arfolyamok májusra. Esti forgalom. Osztrák hitelrészvény 200.40. Osztrák-magyar államvasut —.—. Déli vasut 17.75. Német bank —.—. Disconto —.—. Drezdai bank 148.30. Berlini kereskedelmi bank —.—. Gelsenkircheni 217.30. Harpeni 202.—. Laura-kohó —.—. Olasz járadék —.—. Hibernia 219.90. Az irányzat szilárd.

New-York, július 25. (Terményüzede.) (Zárlat.) Gyapot: New-Yorkban helyben 10.80 (10.90). Juliura 10.27 (10.32). Okt-re 10.54 (10.70). New-Oreansban helyben 11.75 (12.—). — Petroleum: Stand white New-Yorkban 7.70 (7.70). Stand white Philadelphianban 7.65 (7.65). Refined in Cases 10.40 (10.40). Credit Balances at Oil City 1.50 (1.50). — Zsír: Western steam 7.20 (7.20). Rohe és Brothers 7.25 (7.25). Tengeri irányzata állandó. — Juliura 55.1/4 (55.1/4). — Szept-re 54.3/4 (54.1/4). — Dec-re —.— (—.—). — Buca irányzata szilárd. — Piros ősz helyben 100.— (107.—). Juliura 102.1/2 (101.—). Szeptemberre 92.1/4 (91.—). — Dec-re 91.1/4 (89.7/8).

— Májusra —.— (—.—). — Gabona szállítási díja Liverpoolba 1.— (1.—). — Kávé: fair Rio 7 sz 6.3/8 (7.1/4). Juliura 5.95 (5.80). Okt-re 7.14 (6.—). Liszt: Spring Wheat clears 3.90 (3.90). — Kukor: —.— 3.1/2 (—.— 3.1/2). — Őn: 26.75—27.05 (27.25—27.50). — Rész: 12.62—12.87 (12.62—12.87). (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelentik.)

Chicago, július 25. (Terményüzede.) (Zárlat.) Buza irányzata szilárd. Jul-ra 94.3/4 (93.9/8). Szept. 87.7/8 (86.7/8). — Tengeri irányzata állandó. — Juliura 49.1/4 (48.7/8). — Zsír: Juliura 6.77 (6.85). Szept-re 6.87 (6.92). — Szalonna short clear 7.37 (7.37). — Sertéshus: Juliura 11.70 (11.75). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

A BUDAPESTI NAPLÓ telefonja.

Szerkesztőség 56—12

Kiadóhivatal 54—39

Napirend.

Naptár: Kedd, július 26. — Római-katolikus. Anna. — Protestáns: Anna. — Görög-orosz (július 13.): Gábor főangyal. — Zsidó: Ab. 14. — Nap két: 4 óra 14 percek. — Nyugszik: 7 óra 25 percek. — Hold két: 6 óra 35 percek este. — Nyugszik: 3 óra 21 percek reggel.

A miniszternek nem fogadnak. Nemzeti Szalon kiállítás nyitva délelőtt 9-től este 8 óráig. Belépődíj 50 fillér.

Könyves Kálmán-társaság művészeti szalon. (Nagy-mező-utca 37. szám.) Megtekinthető egész nap díjtalanul.

Nemzeti Múzeum. Régiségtár, nyitva 9 órától d. u. 1-ig. A könyvtár történelmi és irodalomtörténeti kiállítása megtekinthető d. e. 9 órától délután 1 óráig. Belépődíj 1 korona. — Néprajzi tár (Csillag-utca 3.) nyitva 9 órától délután 1 óráig. Belépődíj 1 korona. Növénytar (Széchenyi-utca 1. sz.) megtekinthető kutatók számára díjtalanul 9 órától délután 1 óráig. Többi tárai megtekinthetők 1 korona díj mellett.

Technológiai Iparmuseum nyitva 9—1-ig. Iparművészeti museum nyitva 9—1 óráig.

A földtani intézet múzeuma a Stefánia-utca nyitva 9—1-ig. Belépődíj 1 korona.

Nyelvénos könyvtárak zárva. Magyar Kereskedelmi Múzeum. Igazgatóság, kereskedelmi szakkönyvtára, tudakozó-osztálya és keleti mintatára V. kerület Váci-körút 32. szám alatt. Hivatalos órák: délelőtt 9 órától 12 óráig és délután 3 órától 6 óráig. Hazai termékek állandó kiállítása és kereskedelem-történeti gyűjtemény, továbbá a házi-ipari kiállítás (melyben az üzletvezetőség árusításokat is eszközöl) a városligeti Iparcsarnokban (vasár- és ünnepnapokon is) nyitva délelőtt 9 órától 12 óráig és délután 3 órától 6 óráig. A külföldi kirendeltségek központi üzletvezetősége (Magyar kereskedelmi részvénytársaság V., Váci-körút 23. szám).

Időjelzés.

Az Országos Meteorológiai Intézet hivatalos jelentés.

— Julius 25. —

Állomások	Levegőmag. min.	Hőmérséklet let C	Szél irányja és ereje (1-10)	Felhőzet (1-10)	Első 24 órai	
					Csapadék mm.	Hőmérséklet mx. min.
Akna-Szlatina	61.7	17.0	EK 8	0	—	32 18
Kéménár	60.0	15.8	—	—	—	—
Budapest	59.3	22.8	EK 1	1	—	32 16
G-tyal	58.9	24.6	K 1	2	—	34 19
Hierony	58.7	22.4	D 1	1	—	31 18
Zágráb	60.2	19.5	ENy 1	2	—	33 17
Püme	—	—	—	—	—	—
Pécs	59.1	21.2	—	—	—	32 17
Debreczen	58.5	20.2	—	—	—	32 15
Szeged	59.2	23.0	D 2	0	—	34 19
Arad	59.9	23.8	D 4	1	—	32 21
Temesvár	59.7	22.4	K 1	0	—	33 20
Kolozsvár	61.6	18.8	ENy 1	0	—	32 18
Vajda-Hunyád	61.5	20.3	K 1	0	—	30 18
Nagysszeben	61.3	19.4	EK 2	0	—	28 14
Bécs	58.4	21.8	—	1	—	29 20
Prága	58.4	20.2	DNy 1	—	—	28 18
Krákö	60.0	20.8	—	—	—	27 14
Tarnopol	62.7	13.6	—	—	—	27 9
Bregenz	60.8	14.6	D 1	0	6	27 15
Salzburg	61.9	18.0	D 2	0	49	—
Klagenfurt	59.0	17.5	Ny 1	4	—	26 18
Leszina	59.9	26.1	EK 1	0	—	31 25

Jelek magyarázata: K = kelet, Ny = nyugat, D = dél, É = észak. A felhőzet: 0 = egészen derült, 1 = többnyire derült, 2 = részben felhős, 3 = többnyire borult, 4 = egészen borult. ● = eső, * = hó, ☽ = köd, ☾ = zivatar.

Hazánkban csupán délen, Bavaniste környékén — hol jég is esett — volt mérhető csapadék (8^{mm}.) Az időjárásban különben lényeges változás nem fordult elő.

A La Mancha esatorna felett a depresszió kifejlődött, a magas nyomás pedig délkeletet borítja. Európa nyugoti részén kisebb mennyiségű, de kiterjedt esőzések voltak és a hőmérséklet is csökkent.

Különös: Nyugat felől zivataros esők és a hőség csökkenése várható.

REGÉNY

ASSZONYOK HATALMA

Irta: GUSTAF AF GEJERSTAM

(19)

— Sőváfrogtam utána — mondotta. — Ez az egész.

Eliz csakugyan el is jött s amikor Károly elment, hogy jegyeiről gondoskodjék, Eliz az ő nyílt, élénk pillantásával rám nézett és így szólt: — Károly beszélt veled.

— Igen — feleltem, bámulva természetes, nyugodt hangját.

— Velem sohasem beszélt.

A szeme sodvas lett, hangja fájdalmasan csengett s tele volt olyan tartalommal, amelyet soha még más ember hangjában nem tapasztaltam.

— Sohasem, amikor ilyen dolgokról van szó. Nem tudja mennyire meg tudnám érteni, mennyire tudnék segíteni rajta — még most is.

Az utolsó szó lágyan, halkán csengett és egész történetet beszélt el.

Amikor Eliz végére ért mondanivalójának, néhány könnyesepp gördült ki a szeméből, a nélkül, hogy félrefordult volna vagy meg akarta volna akadályozni és egész arca csudálatos módon megélnéült.

Megfogtam a kezét s boldog voltam, hogy beszélhettem hozzá.

Akkor nevetett s miközben visszavonta a kezét, így szólt:

— Eleinte nem volt olyan könnyű.

Arra együtt kimentünk az utcára, ahol a gázlámpák lobogtak a nedves utak felett. Magukra hagytam a házastársakat és hazamentem. Minden tiltakozásunk ellenére is éreztem, hogy nem volt jogom zavarni őket. Különben is nagyon tele volt a lelkem azzal, amit átéltem, semhogy ne áhítottam volna a magányt, amely ettől kezdve napról-napra nagyobb boldogságommá lett.

XXII.

Amikor hazaérkeztem, sötét volt a folyosón és a szobámban. Senki sem köszöntött és a kis lakásban olyan nagy volt a csend, hogy szorongó érzéssel álltam meg és valami hangot lestem, amely ezt a csöndet megzavarhatná, amely véstjósónak tetszett nekem.

— Itt vagy? — szólaltam meg.

De nem kaptam választ.

Amikor lementem a dolgozószobámba, észrevettem, hogy Margit szobájának az ajtaja csak be van támasztva és hogy a keskeny nyitott résen fénycsík esik előttem a padlóra. Megállottam a fénycsík előtt és olyan nyilalást éreztem a szívembe, mintha a lelkiismeretem nem lett volna rendben, hogy valami érthetetlen módon megfeledkeztem az én legnagyobb szentségemről, hogy mulasztást követtem el irányában, elhanyagoltam.

Mi történt? Ugyan mi lehetett az? Miért nem felelt nekem senki sem? És miért volt itt olyan nagy csend?

Még mindig ott állottam mintegy megbénultan és ebben a pillanatban annyira bizonyos voltam abban, hogy valami szerencsétlenség történt, hogy erőre volt szükségem, amíg be tudtam menni. Tudom most, hogy csakugyan történt szerencsétlenség. De hogy micsoda és milyen, azt akkor nem tudtam magamnak megmagyarázni.

Margitra gondoltam, az ő kicsiny, élénk alakjára és az ő kedves nagy szemére. Esembe jutott az ő fájdalmas kitörése, hogy nem tudok boldog lenni, csakis vele. Mint ütés hatott a lelkembe az a gondolat, mennyire elhanyagoltam az utóbbi napokban. Hogyan is jártam a magam utján és felejtkeztem meg róla! De a legérzékenyebben hagytam magára akkor, amikor csendesen és zárkózottan gondolataimba mélyedtem és elfelejtkeztem róla, holott ott volt a közelemben.

Hogyan támadtak bennem ezek a gondolatok, nem tudom. Azzal a kis fénycsíkkal költöztek belém, amely a betámasztott ajtón át vetődött ki. És amikor a megbánás csudálatos érzésétől

eltelve, végre csöndesen kinyitottam az ajtót, ott láttam Margitot, amint háttal az ajtónak fordulva kis asztala mellett ült. Nem hallotta, hogy bejöttem és onnan, ahol állottam, láthattam az asztalt és arcának egy részét.

Szomorú és szelid volt az arca és az ajka mozgott, mintha magában beszélt volna. Előtte az asztalon egy kis szekrény állott, egy börral bevont, bronzveretű régimódi vörös szekrényke. Afféle emlékszekrényke volt, amelybe apróságokat rakott el, amelyek örömet szereztek neki. Most előszedte, kirakosgatta őket az asztalra és azzal foglalkozott, hogy szép lassan, rendben visszategye őket.

Szorongó szívvel gondoltam arra, hogy csupa olyan holmi volt, amelyet évek hosszú során át tőlem kapott és eszembe jutott, mikor egyszer azt mondotta, hogy az ereklyéi közé sohasem tesz el olyasmit, amit másvalakitől kap.

Az ajtótól, ahol állottam, mindent láthattam. Virágok és mindenféle apróságok, kicsiny játékok és cukorkák, papirdarabkák, amelyekre olykor-olykor egy-egy verset írtam, heverték előtte. Volt köztük egy kis köcsöntyű és tü, jelentéktelen csekélységek, amelyekről már rég megfeledkeztem, de amelyeket ő eltett.

És amint ott ült, nem annyira tizenégyéves leányhoz hasonlított, mint inkább tapasztalt asszonyhoz, ami sohasem lehetett.

Végül felnézett és akkor meglátott. De nem ijedt meg és meg sem mozdult. Csak rám mosolygott és tovább buzgólkodott, hogy drágaságait kis leánykezővel alaposan elrakosgassa.

— Itt ültem és rád gondoltam — mondotta. Mosolyogni próbáltam, miközben közelebb mentem hozzá, de tudtam, hogy nem sikerült. Mert szegénynek és nyomoruságosnak éreztem magamat, mert többet fogadtam el, semmint valaha adhattam. És könnyeim csaknem kitörtek, amint ott állottam, kezemet a fejére téve és néztem, hogyan zárja el gondosan kincseit.

A kis szekrényt a helyére tette, utánam jött és meggyújtotta a lámpát. De amint ott láttam sűrögni-forgni a szobánkban, mint valami kis gazdasszonyt, ámbátor hiszen az is volt, akkor azt kérdeztem magamtól, hogyan tartottam meg azt az ígéretet, amit egyszer magamnak tettem, amikor kettesben a lakásunkba beköltöztünk; hogy csak neki fogok élni, csak rá fogok gondolni, hogy kárpótoljam őt azért, amiért olyan nőt vettem feleségül és tettem anyjává, akit mindketűnknek el kellett felejtünk.

De mialatt lelkiismeretem így szólott hozzám, egyszersmind lázadoztam is és az volt az érzésem, mintha az élet nagyobb áldozatokat követelt volna tőlem, mint másoktól.

XXIII.

Akkortájt egy kis összeget örököltem valami távoli rokonomtól, aki egyenes örökösök nélkül halt meg. Egész életemben ez volt, azt hiszem, az egyetlen dolog, ami igazán megelégedést hozott rám. Ez az örökség egyébként megadta nekem a módot ahhoz, hogy leányomnak olykor-olykor valami örömet szerezzek, amit azelőtt nem tehettem meg.

Mihelyt a pénz a kezemben volt, első dolgom az volt, hogy zongorát vettem Margitnak. A zongora egyike ama kevés butordarabnak, amely az ember otthonát alaposan átalakíthatja. Margit szobájába került, de kikerülhetetlen volt, hogy olykor-olykor ne zavarjon, amikor munkánál ültem. De hogy most rá gondolkodok, azt kívánom, bár zavarna még most is olyan gyakran, mint akkor.

Margitra nézve ugyanis már kora gyermekétől kezdve a zene volt a legjobb valami, ami csak a földön kinálkozhatott. Emlékszem, hogy amikor mint kis gyermek először hallott zenekart, elsápadt, megragadta a kezemet és odapatadt hozzám, miközben egész teste, mint valami veszedelemtől úgy reszketett. De a gyönyörűségnek csakis ilyen véletlen pillanatai voltak egyetlen emlékei a zenéről, amíg új otthonunkat be nem rendeztük és tizenegyedik évét el nem érte. Akkor mellém ülhetett és hallgathatta Eliz játékát. És ilyenkor megértettem, hogy egész lényem muzsika volt és ennél fogva legszebben valami mozdulattal vagy pillantással tudott beszélni.

Az első opera, amit hallott „A büvös vadász” volt s a hatása olyan nagy volt, hogy sokáig nem mertem teljesíteni a kérését, hogy elvigyem. Rá egész éjszaka ébren volt és mikor reggel egészen megijedve kérdeztem, vajjon nem fáradt-e, csak annyit felelt, hogy nem tesz semmit.

— Annyi szépet hallottam, amikor ébren feleltem.

Feltűnt nekem, hogy úgy látszott, zenei érzékkel van megáldva. Az, amit más gyermekeknek játszottak, hogy tisztában legyenek zenei hajlandóságukkal, a leggyakrabban hatástalan volt és csak az olyan munka ragadta el, amelyről azt kellett hinnünk, hogy nem fogja megérteni.

Ha valami elragadta, akkor mindig elsápadt; de sohasem beszélt olyankor az érzéséről. Csak amikor vége volt, nagyot lélekzett, mintha valami varázs alól szabadult volna fel, a vér az arcába szökött és megszeépitette. Elizzel olyankor pillantásokat válthattunk, a nélkül, hogy észrevette volna. Néhány szavamra csak ezt felelte szövegva:

— Ó, milyen csudálatos!

Bohrn Károly nagyon szerette a gyermekeket s élénk barátság fejlődött ki köztük, miközben Bohrn a figyelmes gavallér szépet játszott, Margit pedig élvezte, hogy nem mint gyermekkel bántanak vele.

Egyszer Bohrn rá akarta venni, hogy fogadjon el tőle ajándékba egy zongorát. De Margit nem fogadta el, a nélkül, hogy bármit mondott volna is okul. A magam részéről mindent elkövettem, hogy meggyőzzem, hogy semmi bántó nincs ebben rá nézve s hogy egyáltalában semmiféle kifogásom a dolog ellen nem lehet. De ő megmaradt a maga véleménye mellett. És amikor végül magam leptem meg egy zongorával, kétszerezen élvezte az ajándékot, mert addig várt, amíg tőlem kaphatott zongorát.

Mind ezen talán csodálkozhatik az idegen és bizonyára méltán. Észrevétlenül volt be gyöngédségének a varázskörébe és a nélkül, hogy tudtam volna, ő volt az, aki saját természetének utolsó maradékát legyőzte, amely azt kívánta, hogy magamnak és az ő fejlődésének éljek.

Gyermekek voltak, az első és utolsó és ő volt az, aki ezt a helyet kivívta magának, mert határtalan volt az ő szeretete. Bármilyen erős kötelékek fűztek is Elizhez és az urához, hozzájuk való viszonyom mindinkább másodrangú volt. Reménytelen szerelem a saját lángjától nem éghet egy egész életen át s ami hármukat — Elizt, Bohrn Károlyt és engem — egybefűzött és ami ebben nagy volt — az éppén az volt, hogy hármunk közül egyikünk sem kívánta volna a boldogságát a másik kettő rovására.

Néha úgy tetszett nekem, hogy Margitnak éreznie kellett ebből valamit. Érezte, hogy fordulat állott be az ő javára és feldélnéült ebben az érzésben. Nap-nap után gyöngédebb, vidámabb és elevenebb lett. A tartózkodásnak az az árnyalata, amelyet azelőtt Elizzel szemben mutatott és amely mindig megvan az olyan nőben, aki szeret és vetélytársat sejt, de abban hinni nem szeretne, — eltűnt és határtalan imádat lépett a helyébe, amely kiterjedt mind arra, amit Eliz mondott vagy tett. Ebben az érzésbe természetesen belevegyült tisztán leányos rajongása a szép asszonyért. De legboldogabbnak mégis akkor érezte magát, amikor egyedül volt velem. És elsősorban különösen az estéinkre volt feltékeny.

Egyébként azonban teljesen eltöltötte az a boldogság, hogy zongorája van.

Azt hiszem, hogy úgy szerette ezt a hangszert, mint valami felsőbb lényt. Egy sereg kórárt szereztem neki, köztük néhány könnyebb ének- és népdalgyjüteményt. Ezekből sokat énekelt és kívülről is megtanulta őket, mialatt egymagában volt. Amikor egyszer megleptem tanulása közben, csaknem sirva fakadt és arra kért, hogy ne mondjam meg senkinek sem. Nagyon sokáig tartott aztán, amíg megint meghallgathattam. De amikor megtörtént ez, váratlanul és ösztönszerűen következett be, mint minden, amibe ő belefogott. Egyszerűen oda ment a zongorához, világot gyújtott, leült és énekelni kezdett. De amikor aztán belekezdett, az összes dalokat elénekelt.

(Folytatása következik.)

Banok.

Table with bank names and exchange rates. Columns include bank names like 'Angol-osztrák bank', 'Kis magyar bank', and their respective rates.

Bányák és tégelygyárak.

Table listing various mines and brickworks with their names and values.

Vasmű- és gégyár-részvények.

Table listing iron works and machinery companies and their share prices.

Biztosító-társaságok.

Table listing insurance companies and their financial data.

Malmok.

Table listing mills and their associated values.

Takarékpénztárak.

Table listing savings banks and their financial details.

Külföldi vállalatok részvényei.

Table listing foreign companies and their share prices.

Közlekedési vállalatok részvényei.

Table listing transportation companies and their share prices.

Sorsjegyek.

Table listing lottery tickets and their values.

Pénzmenek.

Table listing currency exchange rates for various locations.

A budapesti terményiözsde.

A terményiözletben a szezonszerü hangulatnak megfelelően alakultak az árak és végül a terményiözleti árjegyzö-bizottság hivatalosan a következö árfolyamokat állapította meg:

- Jegyzetek: Heremag lucerna magyar 45.—52.— korona, vörös aprószemü 40.—43.— korona, vörös erdélyi — korona, vörös bánási — korona, közpészemü 44.—46.— korona, nagyszemü 48.—52.— korona. Disznózsír: budapesti 60.—60.50 korona, vidéki — korona. Táblaszalonna: légen szárított vidéki — korona, városi 4 darabos 50.—50.50 korona, 3 darabos 54.—54.50 korona, füstölt — korona. Szilva: boszniai, szokás szerinti minőség — korona, 120 darabos — korona, 100 darabos — korona, 85 darabos — korona, azonnali szállításra. Szerbiai, szokás szerinti minőség — korona, 100 darabos — korona, 85 darabos — korona, 120 darabos — korona. Szilvaiz: szlavóniai 12.50—13.— korona, szerbiai 10.50—11.— korona, azonnal való szállításra.

A bécsi értéktözsde.

Az öltözsden a spekuláció a tartós szárazság miatt ma is tartózkodóan viselkedett. Az üzletcsend dacára mégis szilárd irányzat uralkodott. Némi érdeklődés mutatkozott az alpesi és prágai vasműrésvények iránt, amelyek kedvezőbb német bányajelentések következtében emelkedtek. Zárlatig általános lett az üzletcsend. Kedvezö hatással volt az egész piac

hangulatára az oroszok konfliktusainak gyors megoldására az angolokkal és a németekkel. Az ultimoprolongációnál a pénz 3 3/8%-on állt.

A dötözsden berlini magasabb jegyzésekre megszilárdult az irányzat. Az államvasut némi leg élénkebb lett. Prágai vasmü 2230, cseh-bánya 1269, brüxi közsén 608, gözhajózsai 838.

Zárlat üzletcsend mellett tartott. Alpesi részvényi kirezett volt és emelkedett. Prágai vasmü 2235. A magánkamatláb 3—3 1/8%.

Bécs, július 25. (Magyar értékek zárlata.) 4% aranyjárdék 118.70. Magyar koronajárdék 97.15. Tiszai és szegedi kölesön-sorsjegy 162.25. 4% magyar földterhermentesítéi kötvény 97.60. Magyar hitelbank-részvény 748.—. Magyar nyerevényi-kölesön-sorsjegy 206.—. Magyar leszámítoló- és pénzváltóbank-részvény —. Kassa-oderbergi vasuti részvény —. Kimamurányi vasműrészvény 490.—. Magyar kereskedelmi bank —. Magyar cukoripar —. Magyar vasuti kölesön ezüstben —. Magyar keleti vasuti állami kötvény —. Magyar jelzálogbank 506.50. Adria hajózsai r. t. 467.—.

Bécs, július 25. (Osztrák értékek zárlata.) 4-2% papírjárdék 99.30. 4-2% ezüstjárdék 99.30—100.12. 4% osztrák aranyjárdék 118.70. Osztrák koronajárdék 99.30. 1860. sorsjegy 153.30. 1864. sorsjegy 257.—. Osztrák hitel-sorsjegy 460.—. Osztrák hitel-részvény 636.50. Angol-osztrák bank —. Unionbank 514.50. Bécsi bankgyesület 515.30. Osztrák Landerbank 423.60. Osztrák-magyar bank 1608.—. Osztrák-magyar államvasut 632.—. Déli vasut 80.75. Elbevolgyi vasut 420.—. Dunagözhajózsai társaság 835.—. Alpesi részvény 434.25. Dohányrészvény 342.—. 20 frankos arany 19.04. Cs. kir. arany (vert) 11.33. Londoni váltóár 239.80. Német bankváltók 117.33. Lipót-köhö 348.50. Bécsi Tramway Litt B. —. Bécsi Tramway Litt A. —. Osztrák Lloyd 680.—. Török sorsjegyek 127.—. Az irányzat szilárd.

Külföldi értéktözsde.

Berlin, július 25. (Zárlat.) 4-2% papírjárdék —. 4-2% ezüst járdék —. 4% osztrák aranyjárdék 101.40. 4% magyar aranyjárdék 100.20. Elbevolgyi vasut —. Osztrák hitel-részvény 200.—. Magyar koronajárdék 97.50. Déli vasut 17.70. Osztrák-magyar államvasut —. Károlyi Lajos vasut —. Kassa-oderbergi vasut —. Orosz bankjegyek 216.—. Bécsi váltóár 85.20. 4% új orosz kölesön —. Magyar vasuti beruházási kölesön —. Török dohányrészvény —. Alpesi bányarészvény —. Olasz járdék —. Disconto Commandit 136.30. Magyar hitelbank —. Altalános villamosági Edison 214.20. Dynamit Trust 168.75. Gelsenkircheni 217.10. Harpeni 201.90. Lauraköhö 243.—. Az irányzat nyugodt.

Frankfurt, július 25. (Zárlat.) 4-2% osztrák papírjárdék —. 4% osztrák aranyjárdék 101.20. 4% osztrák magyar aranyjárdék 100.20. Osztrák-magyar államvasut 135.30. Északnyugati vasut 104.50. Buestiehradi vasut —. Londoni váltóár 204.40. Bécsi bankgyesület 131.—. Villamos részvény 139.—. 3% osztrák magyar aranykölesön 83.30. 4-2% osztrák ezüstjárdék 100.40. Osztrák koronajárdék 99.90. Magyar koronajárdék 97.55. Osztrák-magyar bank 115.40. Déli vasut részvény 17.50. Elbevolgyi vasut 105.—. Bécsi váltóár 851.75. Párisi váltóár 809.33. Unionbank részvény —. Alpesi bányarészvény 215.—. Az irányzat szilárd.

Hamburg, július 25. (Zárlat.) 4-2% osztrák ezüstjárdék 100.20. 1860. sorsjegy 153.40. Déli vasut 17.40. 4% osztrák aranyjárdék 100.90. Osztrák hitelrészvény 200.05. Osztrák-magyar államvasut 135.—. Olasz járdék 103.30. 4% osztrák magyar aranyjárdék 100.60. Az irányzat nyugodt.

A budapest-közbányai sertéskezeskedelmi csarnok jelentése.

Július 25. A sertésüzlet irányzata: változatlan. A Hízott sertések ára: I. A Magyar elsőrendű Öreg nehéz (páronkint 400 kilogramm felüli sulyban) — fillérig. Öreg közép (páronkint 300—340 kilogrammig terjedő sulyban) — fillérig. Fiatal nehöz (páronkint 320 kilogramm felüli sulyban) 112—113 fillérig. Fiatal közép (páronkint 251—320 kilogrammig terjedő sulyban) 112—114 fillérig. Fiatal könnyü (páronkint 250 kilogramm terjedő sulyban) 110—112 fillérig. — II. Magyar szedett: Nehéz (páronkint 280 kilogramm felüli sulyban) — fillérig. Közép (páronkint 240—260 kilogramm sulyban) — fillérig. Könnyü (páronkint 240 k-grammig terjedő sulyban) — fillérig. — III. Romániai: Nehéz páronkint 320 kilogramm felüli sulyban — fillérig. Közép (páronkint 250—320 kilogramm terjedő sulyban) — fillérig. Könnyü (páronkint 250 kilogramm terjedő sulyban) — fillérig. — IV. Romániai eredeti (Stachl): Nehéz (páronkint 240 kilogramm felüli sulyban) — fillérig. Közép (páronkint 240 kilogramm terjedő sulyban) — fillérig. — V. Szerbiai: Nehéz (páronkint 260 kilogramm felüli sulyban) 110—112 fillérig. Közép (páronkint 240—260 kilogramm terjedő sulyban) 109—110 fillérig. Könnyü (páronkint 250 kilogramm terjedő sulyban) 106—109 fillérig. Sertésöltészm: 1904. július 23. napján volt készlet 36.901 darab. — 1904. július 24. napján felhajtott 932 darab. — 1904. június 24. napján elszállított 970 darab. 1904. július 23. napján maradt készletben 36.863 darab.

Kivonat a hivatalos lapból.

— Julius 24. —

Kinevezések. A m. kir. földmivelségi miniszter Tóth Gyulát, az országos m. kir. chemiai intézet és központi vegyikísérleti állomás fővegységét ezen intézet aligazgatójává, dr. Griell Kálmánt, a magyar-óvári vegyikísérleti állomás segédvegységét, jelenlegi szolgálati beosztásának érintetlenül hagyása mellett, kir. vegyészszé, továbbá dr. Say Móricot, dr. Meszlényi Emilt és dr. Jovita Sándort ideiglenes minőségü kir. segédvegységékké, végül Ferentzy Józsefet és Eszterházy Kálmánt ideiglenes minőségü fizetéstelen segédvegységékké, a m. kir. országos meteorológiai és földmngességi intézethez Szabó Bálint és Massány Ernő kalkulátorok ideiglenes minőségü fizetéstelen II. osztályu asszisztensekké, — a vállalás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter dr. Parádi Ferenc deési orvost és kórházigazgatót a deési állami főgimnáziumhoz iskolarovossá és egészségtanárrá, egyelőre tisztelbeli minőségben, Hajas Eszter németpálánkai állami polgári iskolai helyettes tanítónót a nagyikikindai állami polgári leányiskolához a XI. fizetési osztályba segéd-tanítónév, Vári Elek okleveles tanítót a homoródkeménfalvai, Szeklenár Pál okleveles tanítót a kisszeretvai, Szabó József okleveles tanítót a tiszakereszturi állami elemi népiskolához rendes tanítónév, Kovács Mihály okleveles tanítót a felsőremetei, Csizsár Aranka körömszezi állami elemi állandó helyettes tanítónót ugyan ezen állami elemi népiskolához rendes tanítónóv, Tihanyi Antal okleveles tanítót a rebrini, Kniesz Ferenc okleveles tanítót a sopronhársfalvai állami elemi népiskolához rendes tanítónév, Gemiczky Irma okleveles kisedovónót a velbachi, Schreiber Gizella okleveles kisedovónót a kolozskari, Garay Jolán okleveles kisedovónót, Szabó Marika okleveles kisedovónót a majláthfalvai, Bodonyi Mária okleveles kisedovónót a draskovezi állami kisedovódához kisedovónóv, — a m. kir. fővámgiz gató Köcsy Gyula vámgyakornokjelöltet a budapesti m. kir. fővámhivatalhoz díjtalan m. kir. vámgyakornokká, — a besztercezi m. kir. pénzügyigazgatóság Vass Zoltán díjtalan gyakornokot a naszodi m. kir. adóhivatalnál díjas gyakornokká kinevezte.

Megerősítés. A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter Pályi Gyula bárfiai állami főgimnáziumi ideiglenes tanárt ezen minőségében véglegesen megerősítette.

Pályázatok. A sproni állami felsőbb leányiskolánál magyar és német nyelv és irodalmi tan-székre tanári állásra augusztus hó 18-ig, — a veszprémi pénzügyigazgatóságnál pénzügyi segéd-titkári állásra 14 nap alatt, — az ipolygási pénzügyigazgatóság kerületében pénzügyi vizgatói állásra 8 hét alatt, — a dévai pénzügyigazgatóságnál titkári állásra 14 nap alatt, — Abauj-Tornavármegyeében, Kéren tiszti szerződéses postamesteri állásra augusztus hó 12-ig adandók be a kérvények.

Vizállás.

Table with columns for location (Inn, Duna, Vág, Rába, Dráva, Mura, Száva, Szamos, Kraszna, Latorca, Ung) and water level measurements in meters and feet.

Dr. FÜREDI. V. kórházi főorvos, katonai, megyei- és kerületi pénztári főorvos, a Medjicie rend lovagja stb. Titkos betegségek. impotencia, nem és női bajok legmagalkább specialitása. Rendel: 9—4, este 7—8; Bpest, IV., Váci-utca 12. Vegyi- és görösi vizsgálat mellett, levél után is biztos gyógyszer. Mérsékelt díj.

SZINHÁZAK.

Kedd, 1904. július hó 26-án.

VÁROSL. NYÁRI SZINHÁZ.
A bolondokháza.
 Kézkes botózat 3 felvonásban.
 Kezdeté 7 1/2 órákor

FŐVÁROSI NYÁRI SZINHÁZ.
 Tornyai Lajos mint vendég:
A dalovai nábob leánya.
 Színház 5 felvonásban.
 Kezdeté 7 1/2 órákor.

SZT.-LUKÁCSFÜRDŐ, BUDÁN
SZIMFONIA HANGVERSENY
 Kezdeté d. n. 5 órákor. Vége este 10 órákor.

CIRCUS BEKETOW
 Keddén este 1/8 órákor
Teljesen új szenzációs műsor.
 3 Fowell, a világ legjobb műelőadói, 2 helyg. 1 ur, az ő feneműségi miniatyváikkal lovon. Louise és Margárithe Cotrell kiváló hölgyzsolók. A kiváló iskola- és ugrólovárú Mlle Gusta de Botoni. The Howarth Nielsen, eredeti bohóc és bohóc. Talep és Manolo urak, kiváló Batoude-ugrók 10 lovon és az óriási életjárat. Trio Newman 4-szeres nyújtó. Miss Marquis az ő díszített 6 ponyjával.

ŐS - BUDAVÁRA VILLANYVÁROS!

Nyitva d. n. 6 óráttól reggel 4 óráig. Ma, kedden, július 26-án.

Nagy Anna souvenir-ünnepély.
 A belépésnél minden fizetőlátogató emléktárgyat kap a saját arcképével.
Konfetti és serpentin-korzó.
Nagy Anna szépség-verseny.
 Az első díj egy szép női aranyóra a hosszantartó figyelemmel.
 A második és harmadik díj egy-egy szép selyem kesztyű és szeptend-tartó. Minden váltott jegyhez egy szelvény jár, amelyet a tulajdonosa a neki legjobban tetsző hölgynek adhat.
 A randivül díszített sportlelőpen

nagy ANNA-BÁL

belépődíj nélkül.

A nagy variété színpadon:

ALEXIA,
 rövid vendégszerelés a világraszóló toubillon táncával.
FOLIES COMIQUE:
 Az elválasztott feleség.
Moulin rouge - Anna-bál.
 Katonazenae és 15 más zenekar.
Remdk nagy tűzijáték az Annák tiszteletére.
 Belépődíj 1 korona. Kedvezményes jegyek 40 fillér. mindánizással érvényesek.

Legszébb Legjobb Legolcsóbb

PAP **PAP** **PAP**

1 szeszajtású vasgőz 3 db	10.00	1 sodrony szőlő ágycsészé	5.-
1 kivethető mosárcsál	1.80	1 tengerifüi mátrac	4.50
1 rotyogó paplan	2.50	1 afrique	5.-
1 csömör paplan	3.40	1 löször	12.-
1 szőnyeg	8.50	1 ábilak köper függöny	8.-
1 selyem szőnyeg	4.50	1 tans	1.50
1 fodros selyem atl. papl.	13.50	1 gyapj	4.50
1 jó vázson paplan lepedő	2.-	1 nagy szőnyeg	2.50
1 ág	1.30	1	1.-
1 szőnyeg	2.50	1 ágycsészé	0.85
1 szőnyeg	5.50	1 tepszky ágycsészé	1.50
1 jó löpördő	4.80	1 mtr. jó futószőnyeg	40.-
1 téli pokróc	4.00	1 mintázott	75.-
1 szép falli szőnyeg	7.50		

GICHNER JÁNOS paplan, matrác, és kárpitokra gyáros, szőnyeg, függöny, vasbutor stb. nagy raktára
 Budapest, VII., Erzsébet-körút 20. szám.
 Árjegyzékét kívánátra ingyen és bérmentve küldök. Vidéki megrendelések pontosan eszékölhetők, nem teszek árak kiserítetnek, vagy a pénz visszaadatik.

A legjobb új és egyszer használt ZSÁK
 vízhatlan ponyva legolcsóbban kapható
FISCHER J. ponyva- és zsák-áruházában =
 BUDAPEST, V., Náder-utca 31-33.
 Vessék általánosan, mindegyik mennyiségben, használt zsákok és becsesrétek ajkára használt terményzsákokat.
 Fenyvakköleszőnő intézet. Legszelidőbb kiszolgálás.
 ALAPITVA 1882.

STANDARD
 életbiztosító társaság Edinburghban, Angolhon.
 ALAPITOTT 1825.
 Magyarországi fiók:
 Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 4.
 (Standard-palota.)

Évi bevétel több mint ... 33,600,000 kor.
 Kivált nyereséményrészek ... 170,000,000 „
 Vagyon több mint ... 266,000,000 „
 Halálesetek folytán kifizetve több mint 550,000,000 „
 A „Standard“ kötvényeinek nevezetesebb előnye:
 Kétségtelen biztonság. • Alacsony díjak.
 • Szabad világkötvények. • Kötvények érvényben tartása díjazások elmulasztásánál. • Tökénítés és előre megállapított visszaváltási érték. • Megtámadhatatlanság. • Feltétlen fizetés öngyilkosság esetében egyévi fennállás után. • Szabad háború-biztosítás népfelkelők részére.
 - Díjtáblázatok kívánátra küldetnek. -

A 22366. számú
 „Készülék panorámaképek fotogramikus fűvételére és visszadására”
 című, 1901. március 9-ről kelt magyar szabadalomra és a 23811. számú
 „Készülék panorámaképek vetítésére”
 című, 1902. február 8-ről kelt magyar pótszabadalomra
 vevők vagy engedélyesek keresetnek
 Szives ajánlatokat „W. R. 4423” jelleg al. Mosse Rudolf, Bécs, I., Seilerstätte 2. továbbít.

* Párisi különlegességek. *

Párisban időzőseim alkalmával bosszontosan a legjobb eredeti párisi modelleket és így abban a helyszínen vagyok, hogy a legkéryesebb igényeket is kielégíthesem. Mindenálam vásárolt cipőbert 1 évi irás-beli jótállást vállalkoz, hogy a felsőbb repedése ki van zárva, ha GUZI-kezeléssel bekeni, idő előtti elszakadása esetén ingyen megcsinálom.
 Minden vidéki rendelést vagy teljesen portamentesen vagy kívánátra 1 pár elegáns cipő számát mellekelek ingyen. Nem megfélelőt kiserítetnek vagy a pénz visszaadom.
 Hogy mindenki meggyőződjék világhírű GUZI-kezelésem jóságáról, mindenki ki önmagát vegyon közli, 1 legoly GUZI-kezeléssel és több száz eredeti énykefűvétellettel ellátott árjegyzékem küldöm ingyen és bérmentve. - Legfontosabb mérték, ha használatban egy paplira állva a lábaltalp körvonalát lerajzoljuk.

Périd elegáns víx fűzőcipő	3.50	Párisi divat elegáns sevrő, fűzős v. gombos, selyem-bélsővel, női	4.20
Brés víx sima dupla táppal, elegáns	3.20	Kivágot késztesonk szőnyeg lak v. soom bőrcipő	3.-
Feltűző elegáns szőnyeg, fűzős, valódi sevrő bér-szűrtal	4.50	Gyermekcipő, magas, 3 évig	1.-
Elegáns sevrő, női, cugos, vagy fűzős	3.20	Zergébőr, magas, gyermek, fűzős, szőnyeg, 7 évig	2.-
Feltűző elegáns angol box fűzős, női	3.80	1.80, 8-10 évig	2.-

AGULÁR IGNÁC
 Budapest, VII., Kerepesi-ut 30/a sz.
 a Rókus-kórház templomával szemben.

Pénzkölcsönt
 közvetíték leggyorsabban mindenkinek, aki hitelképes heit, havi vagy évi törlesztésre. Ház- és földbirtokra I. II. III. helyre, értékpapírra vagy váltóra, kezesrel és kezes nélkül. **SEITZER JOZSEF** kereskedelmi- és bankkölcsön-irodája Budapest, Damjanich-u. 32

Jótállás mellett olcsón
BUTOROK
 divatos hűlőszabák ... 90 forint és feljebb
 teljes matt faragott ebédők ... 75 „ „ „ „
 divatos szalon-garnitúrák ... 50 „ „ „ „
 szőnyegnek, ágynak, diványoknak, székek, asztalok, íróasztalok és minden fajta egyes butor darabok igen olcsón.
 Modern berendezések igen nagy választékban.
NAGY IMRE
 lakberendezési vállalkozó.
BUTORRAKTÁRA:
 Váci-körút 9. sz., I. emelet,
 Szerecsen-utca sarok.

!! Helyiségváltoztatás !!
 Mitán jelenlegi helyiségem a vevők nagy látogatása folytán szűkeknéklénygült, ennél fogva elpöráru-üzletemet augusztus 15-től Múzeum-körút 27. alá helyezem át. Addig író- és áru-üzletemből az árutak igen olcsón ajánlom, mert ezek az árak a végeladási áraknál is kevesebbek.
 Férfi-cipők: Borjúbőr, víx, sima vagy betétes ... 3.-
 Elegáns borjú vagy víx, fűzős ... 3.20
 Szőnyeg, sevrő, fűzős vagy cugos ... 4.-
 Boxbőr, cugos vagy fűzős 4.-, gombos ... 4.50
 Sárga, bagaribőr, fűzős vagy cugos ... 4.-
 Pincébőr, sevrő, cugos ... 1.30
 Tisztecipő, lakk vagy sevrő ... 4.-
 Borjúbőr, kőnabakács 3.50, boxbőr ... 4.50
 Női-cipők: Zergébőr, cugos vagy fűzős ... 3.-
 Box, sevrő vagy lakk, fűzős ... 3.50
 Lakk, sevrő, gombos ... 3.50
 Szűrtke vagy drap szarvbőr, fűzős ... 3.20
 Lakk, szűrtke, spangliszippő ... 1.80
 Sevrő vagy lakk, regatia ... 1.60
 Lakk vagy bór, kivágot cipő ... 3.20
 Sárga, női, fűzős vagy cugos ... 2.50
 Gyermek-, sport- és komotéipők nagy választékban. Meg nem feleltő árut kiserítetnek vagy a pénz visszadom. -
 Íérje nagy fényképes árjegyzékemet ingyen és bérmentve.

Agulár Dávid BUDAPEST, VII., Erzsébet - körút 6/a.

Részletfizetésre
 arany és ezüst neműek olcsón árfelesítésre nélkül. Grünberger Armin Béla örökösöl Grás és ékszerkereskedők Budapest, IV., Váci-utca 30. sz. I. em. 23 Harris bazár.

BUTOR
 egy készpénzért mint részletfizetésre a leggyorsabbított alacsonyabb kivételleg legolcsóbban **EHRENTÖS és FUCHS**
 Testvéreknek Budapest, VI., Erzsébet-körút 8. (Andrássy-ut közleiben.) Képes árjegyzék ingyen és bérmentve

Magyar kir. Államvasutak 128.516/1904.
HIRDETMEY.
 Az éjjeli forgalom megszüntetése a keleti vasutak úskub-saloniki vonalán.
 A keleti vasutak úskub-saloniki vonalán az éjjeli forgalom további intézkedéssé megszüntetett.
 Ennek folytán a Budapest keleti pályaudvarról délután 2 óra 40 perckor induló gyorsvonatosszal eszakközös, Belgrád, Nisen át délután 1 óra 51 perckor Úskubre érkező vonat csak ezen Állomásig fog közlekedni, illetve onnan utját Salonik felé csak másnap reggel 6 órákor fogja folytatni.
 Budapest, 1904. július 17.
 Magyar kir. Államvasutak igazgatósága.
 (Ütányomás nem díjaztatik).

FÉRFI és NŐI
 nemi betegségek, férőgyengeség (impotencia) alapos gyógykezelésre legjobban kijelöl

DR. KAJDACSY
 v. es. és kir. ezredorvos és kórházi főorvost.
 Rendel: 9-4-ig, este 7-8-ig.
 Budapest, IV., Kigó-u. 5. (Klotild-pal. I. em.)
 Levél után is biztos gyógyítok.

Gyógyviz **BALDOCZI Deák-forrás** **Gyógyviz!!**

Kapható minden fűszer-és esemege-kereskedésnél, vendéglő- és kávéházban, droguéria és gyógyszerárban 1/2 literes palackokban

Megrendelések
 a **Baldoczi Deák-forrás** vezérképviseletéhez Budapest, IV., Fővám-ter 4. sz. intézőndők.
 TELEFON 79-02.

Kitüntette az 1904. évi bécsi balneológiai kiállításon a nagy arany éremmel és elismerő diplomával.
 Kitünő sikerrel használják: **tüdő-hurutnál** és annak következményeinél: **gyomor- és bélhurutnál**; különösen gyomornedvek túlságos savanyúsága ellen kitünő szer. E mellett az **étvágyat rendkívül fokozza. Epe-, vese- és húgyszervek bajainál is rendkívül hathatós. Kiváló hatással van tüdővészések gumóinak gyors hemeszesedésénél** és a **gyermekek hiányos csontképződésénél.** Gazdag szénsavtartalmánál fogva

kitünő üdítőital és páratlan borviz.

Minden azo egyzeri beiktatas... Vastagabb betukbol 5 fill.

ARCIHIRDETESEK

A hirdetesekre djmontesen ad... VIII., Kerepesti-ut 26. sz.

Szerkesztesigi telefon-sz.: 56-12.

Levélbeli tudakozasara ingyen adunk felvilagositast, csak a valaszra szukseges belyegot kell mellkelni.

Levelezés.

„Psyche“... Janus 16 óta semmi hír nem kaplani.

Házasság... előjából fiatalbenn szaracsno vagy szobaleány ismeretséget óhajtja.

Kamomilla... Mindenki egészséges. Remélem te is. 14-én utazom. Sok üdvözlöt.

Tubarozsa... Soraid kéznél. Még csak ezek tartják bennem az életet, ha ez is megszűnik, nem tudok hova lenni.

Két jó barát... Snálló iparosok, megismerkedni óhajtunk két csinos leányval.

Donce... Derűs két égből, öröm, boldogság; minden új szép, no meg egy egész világ, volt hitem, szerelmem, eszeményképem — ma estendejelem — Banned édesem!

Életem legszebb, feledhetetlen emléki napjal virradok reám, meg egyestem...

Életem legszebb, feledhetetlen emléki napjal virradok reám, meg egyestem...

Életem legszebb, feledhetetlen emléki napjal virradok reám, meg egyestem...

Életem legszebb, feledhetetlen emléki napjal virradok reám, meg egyestem...

Életem legszebb, feledhetetlen emléki napjal virradok reám, meg egyestem...

Életem legszebb, feledhetetlen emléki napjal virradok reám, meg egyestem...

Életem legszebb, feledhetetlen emléki napjal virradok reám, meg egyestem...

Életem legszebb, feledhetetlen emléki napjal virradok reám, meg egyestem...

Életem legszebb, feledhetetlen emléki napjal virradok reám, meg egyestem...

Életem legszebb, feledhetetlen emléki napjal virradok reám, meg egyestem...

Életem legszebb, feledhetetlen emléki napjal virradok reám, meg egyestem...

Életem legszebb, feledhetetlen emléki napjal virradok reám, meg egyestem...

Életem legszebb, feledhetetlen emléki napjal virradok reám, meg egyestem...

Életem legszebb, feledhetetlen emléki napjal virradok reám, meg egyestem...

Életem legszebb, feledhetetlen emléki napjal virradok reám, meg egyestem...

Életem legszebb, feledhetetlen emléki napjal virradok reám, meg egyestem...

Életem legszebb, feledhetetlen emléki napjal virradok reám, meg egyestem...

Életem legszebb, feledhetetlen emléki napjal virradok reám, meg egyestem...

Életem legszebb, feledhetetlen emléki napjal virradok reám, meg egyestem...

Életem legszebb, feledhetetlen emléki napjal virradok reám, meg egyestem...

Életem legszebb, feledhetetlen emléki napjal virradok reám, meg egyestem...

Életem legszebb, feledhetetlen emléki napjal virradok reám, meg egyestem...

Életem legszebb, feledhetetlen emléki napjal virradok reám, meg egyestem...

Életem legszebb, feledhetetlen emléki napjal virradok reám, meg egyestem...

Életem legszebb, feledhetetlen emléki napjal virradok reám, meg egyestem...

Életem legszebb, feledhetetlen emléki napjal virradok reám, meg egyestem...

Életem legszebb, feledhetetlen emléki napjal virradok reám, meg egyestem...

Életem legszebb, feledhetetlen emléki napjal virradok reám, meg egyestem...

Életem legszebb, feledhetetlen emléki napjal virradok reám, meg egyestem...

Életem legszebb, feledhetetlen emléki napjal virradok reám, meg egyestem...

Életem legszebb, feledhetetlen emléki napjal virradok reám, meg egyestem...

Életem legszebb, feledhetetlen emléki napjal virradok reám, meg egyestem...

Életem legszebb, feledhetetlen emléki napjal virradok reám, meg egyestem...

Életem legszebb, feledhetetlen emléki napjal virradok reám, meg egyestem...

Életem legszebb, feledhetetlen emléki napjal virradok reám, meg egyestem...

Életem legszebb, feledhetetlen emléki napjal virradok reám, meg egyestem...

Intelligens fiatalbenn

keres nagyban jövedelmező vállalatba 400 forinttal, házaság nincs kívárva. Levelet „38 éves” jelre alatt a fiókjába. 3312

Házvezetőnő

felvétetik. Házaság nincs kívárva. Bővebb híkray hirdetési irodájában Váci-körút 33. 10630

Kéreksek

egy ízr. tanított 6 gyermek részére ki előkészít 1 polgári és 4 elemi osztályt. Mitzger József Lenti. 30000

Tanonec

bádogos és szerelő-üzlethe felvétetik fizetéssel. Gold, Csengery-u. 3. 2183

Állást keresők.

Kellemes megjelenésű intelligens nő, ki eddig egy módosabb főrendházi tagnál volt háztartásnői minőségben alkalmazva, a háztartásban minden ágában teljesen jártas, a kitalázásához is ért, megfelelő háztartásnői állást keres magának, hol állandó és biztos helyet, nem kevésbé kellemes otthoni talál. Ajánlatokat „N. M.” jelre alatt kér híkray hirdetési irodájában Váci-körút 33. 10671

Kárpitos

ajánlközöl házőp olcsón dolgozni. Heks, István-tér 1. I. B. 2220

Oktatás.

Felzáró iskolai magánvizsgákra, javítóvizsgákra, érettségire előkészít lelkiismeretesen felelősséggel „Magán tanítók tanfolyama” Dembinsky-utca 22. 10249

Üzletek.

Egy jó forgalmu órák és ékszerüzlet betétség miatt azonnal eladó, első házban. Bővebbet a kiadóba. 30002

Vendégelő

VII. kerület legforgalmasabb sarkúzetére 8 éve fennálló 80 frt átlagos napi bevétellel jutatosan eladó, György László vendégelői ügynökél Ágteleki-utca 19. 10640

Fűszerkereskedés

Budán, konkurencia nélkül dohanyzóssággal, erős pálinkamérséssel átlagos napiforgalom 500 korona körül békés meggyőződhetik, visszavonulás miatt jutányosan eladó. Bővebbet Szilassy Nándor ügynöksége, József-körút 18. 10638

Fodrászüzlet

forgalmas futón, 120 rendszerű, 500 hallgatolva bíró intézettel szemben, pazar fényesen berendezés, vezetés hiányában kedvező feltételekkel olcsón eladó György László adásvételi irodájánál, Ágteleki-utca 19. 10648

Péküki

mely naponta 7 frtot tisztán jövedelmez magányos nő által könnyen vezethető csinos berendezéssel, eladó az aron eladó. Bővebbet Radó botájában Szévetésg-utca 11. 10645

Tűzszelhelyiség

tőrváros legforgalmasabb futóján, melyben már 22 éve főzde van, naponta 600 forinttal tisztán olcsón eladó. Bővebbet Gold Mihálynál, Wesselenyi-utca 47. 10630

Szatószizlet

munkás tájékon, napi bevétel 65 forint, pálinkából 16 forint, sőr fogyasztatik naponta 150 üveg, csinos berendezéssel, potom aron eladó. Bővebbet Goldnál, Wesselenyi-utca 47. 10641

Borozó, sörzöz.

Belvárosban, havonta fogyasztatik sör 25, bor 22 hektó, fényes berendezéssel, eladó vagy elszámlázható. Ágteleki-utca 2-3-4-5-6-7-8-9-10-11-12-13-14-15-16-17-18-19-20-21-22-23-24-25-26-27-28-29-30-31-32-33-34-35-36-37-38-39-40-41-42-43-44-45-46-47-48-49-50-51-52-53-54-55-56-57-58-59-60-61-62-63-64-65-66-67-68-69-70-71-72-73-74-75-76-77-78-79-80-81-82-83-84-85-86-87-88-89-90-91-92-93-94-95-96-97-98-99-100-101-102-103-104-105-106-107-108-109-110-111-112-113-114-115-116-117-118-119-120-121-122-123-124-125-126-127-128-129-130-131-132-133-134-135-136-137-138-139-140-141-142-143-144-145-146-147-148-149-150-151-152-153-154-155-156-157-158-159-160-161-162-163-164-165-166-167-168-169-170-171-172-173-174-175-176-177-178-179-180-181-182-183-184-185-186-187-188-189-190-191-192-193-194-195-196-197-198-199-200-201-202-203-204-205-206-207-208-209-210-211-212-213-214-215-216-217-218-219-220-221-222-223-224-225-226-227-228-229-230-231-232-233-234-235-236-237-238-239-240-241-242-243-244-245-246-247-248-249-250-251-252-253-254-255-256-257-258-259-260-261-262-263-264-265-266-267-268-269-270-271-272-273-274-275-276-277-278-279-280-281-282-283-284-285-286-287-288-289-290-291-292-293-294-295-296-297-298-299-300-301-302-303-304-305-306-307-308-309-310-311-312-313-314-315-316-317-318-319-320-321-322-323-324-325-326-327-328-329-330-331-332-333-334-335-336-337-338-339-340-341-342-343-344-345-346-347-348-349-350-351-352-353-354-355-356-357-358-359-360-361-362-363-364-365-366-367-368-369-370-371-372-373-374-375-376-377-378-379-380-381-382-383-384-385-386-387-388-389-390-391-392-393-394-395-396-397-398-399-400-401-402-403-404-405-406-407-408-409-410-411-412-413-414-415-416-417-418-419-420-421-422-423-424-425-426-427-428-429-430-431-432-433-434-435-436-437-438-439-440-441-442-443-444-445-446-447-448-449-450-451-452-453-454-455-456-457-458-459-460-461-462-463-464-465-466-467-468-469-470-471-472-473-474-475-476-477-478-479-480-481-482-483-484-485-486-487-488-489-490-491-492-493-494-495-496-497-498-499-500-501-502-503-504-505-506-507-508-509-510-511-512-513-514-515-516-517-518-519-520-521-522-523-524-525-526-527-528-529-530-531-532-533-534-535-536-537-538-539-540-541-542-543-544-545-546-547-548-549-550-551-552-553-554-555-556-557-558-559-560-561-562-563-564-565-566-567-568-569-570-571-572-573-574-575-576-577-578-579-580-581-582-583-584-585-586-587-588-589-590-591-592-593-594-595-596-597-598-599-600-601-602-603-604-605-606-607-608-609-610-611-612-613-614-615-616-617-618-619-620-621-622-623-624-625-626-627-628-629-630-631-632-633-634-635-636-637-638-639-640-641-642-643-644-645-646-647-648-649-650-651-652-653-654-655-656-657-658-659-660-661-662-663-664-665-666-667-668-669-670-671-672-673-674-675-676-677-678-679-680-681-682-683-684-685-686-687-688-689-690-691-692-693-694-695-696-697-698-699-700-701-702-703-704-705-706-707-708-709-710-711-712-713-714-715-716-717-718-719-720-721-722-723-724-725-726-727-728-729-730-731-732-733-734-735-736-737-738-739-740-741-742-743-744-745-746-747-748-749-750-751-752-753-754-755-756-757-758-759-760-761-762-763-764-765-766-767-768-769-770-771-772-773-774-775-776-777-778-779-780-781-782-783-784-785-786-787-788-789-790-791-792-793-794-795-796-797-798-799-800-801-802-803-804-805-806-807-808-809-810-811-812-813-814-815-816-817-818-819-820-821-822-823-824-825-826-827-828-829-830-831-832-833-834-835-836-837-838-839-840-841-842-843-844-845-846-847-848-849-850-851-852-853-854-855-856-857-858-859-860-861-862-863-864-865-866-867-868-869-870-871-872-873-874-875-876-877-878-879-880-881-882-883-884-885-886-887-888-889-890-891-892-893-894-895-896-897-898-899-900-901-902-903-904-905-906-907-908-909-910-911-912-913-914-915-916-917-918-919-920-921-922-923-924-925-926-927-928-929-930-931-932-933-934-935-936-937-938-939-940-941-942-943-944-945-946-947-948-949-950-951-952-953-954-955-956-957-958-959-960-961-962-963-964-965-966-967-968-969-970-971-972-973-974-975-976-977-978-979-980-981-982-983-984-985-986-987-988-989-990-991-992-993-994-995-996-997-998-999-1000-1001-1002-1003-1004-1005-1006-1007-1008-1009-1010-1011-1012-1013-1014-1015-1016-1017-1018-1019-1020-1021-1022-1023-1024-1025-1026-1027-1028-1029-1030-1031-1032-1033-1034-1035-1036-1037-1038-1039-1040-1041-1042-1043-1044-1045-1046-1047-1048-1049-1050-1051-1052-1053-1054-1055-1056-1057-1058-1059-1060-1061-1062-1063-1064-1065-1066-1067-1068-1069-1070-1071-1072-1073-1074-1075-1076-1077-1078-1079-1080-1081-1082-1083-1084-1085-1086-1087-1088-1089-1090-1091-1092-1093-1094-1095-1096-1097-1098-1099-1100-1101-1102-1103-1104-1105-1106-1107-1108-1109-1110-1111-1112-1113-1114-1115-1116-1117-1118-1119-1120-1121-1122-1123-1124-1125-1126-1127-1128-1129-1130-1131-1132-1133-1134-1135-1136-1137-1138-1139-1140-1141-1142-1143-1144-1145-1146-1147-1148-1149-1150-1151-1152-1153-1154-1155-1156-1157-1158-1159-1160-1161-1162-1163-1164-1165-1166-1167-1168-1169-1170-1171-1172-1173-1174-1175-1176-1177-1178-1179-1180-1181-1182-1183-1184-1185-1186-1187-1188-1189-1190-1191-1192-1193-1194-1195-1196-1197-1198-1199-1200-1201-1202-1203-1204-1205-1206-1207-1208-1209-1210-1211-1212-1213-1214-1215-1216-1217-1218-1219-1220-1221-1222-1223-1224-1225-1226-1227-1228-1229-1230-1231-1232-1233-1234-1235-1236-1237-1238-1239-1240-1241-1242-1243-1244-1245-1246-1247-1248-1249-1250-1251-1252-1253-1254-1255-1256-1257-1258-1259-1260-1261-1262-1263-1264-1265-1266-1267-1268-1269-1270-1271-1272-1273-1274-1275-1276-1277-1278-1279-1280-1281-1282-1283-1284-1285-1286-1287-1288-1289-1290-1291-1292-1293-1294-1295-1296-1297-1298-1299-1300-1301-1302-1303-1304-1305-1306-1307-1308-1309-1310-1311-1312-1313-1314-1315-1316-1317-1318-1319-1320-1321-1322-1323-1324-1325-1326-1327-1328-1329-1330-1331-1332-1333-1334-1335-1336-1337-1338-1339-1340-1341-1342-1343-1344-1345-1346-1347-1348-1349-1350-1351-1352-1353-1354-1355-1356-1357-1358-1359-1360-1361-1362-1363-1364-1365-1366-1367-1368-1369-1370-1371-1372-1373-1374-1375-1376-1377-1378-1379-1380-1381-1382-1383-1384-1385-1386-1387-1388-1389-1390-1391-1392-1393-1394-1395-1396-1397-1398-1399-1400-1401-1402-1403-1404-1405-1406-1407-1408-1409-1410-1411-1412-1413-1414-1415-1416-1417-1418-1419-1420-1421-1422-1423-1424-1425-1426-1427-1428-1429-1430-1431-1432-1433-1434-1435-1436-1437-1438-1439-1440-1441-1442-1443-1444-1445-1446-1447-1448-1449-1450-1451-1452-1453-1454-1455-1456-1457-1458-1459-1460-1461-1462-1463-1464-1465-1466-1467-1468-1469-1470-1471-1472-1473-1474-1475-1476-1477-1478-1479-1480-1481-1482-1483-1484-1485-1486-1487-1488-1489-1490-1491-1492-1493-1494-1495-1496-1497-1498-1499-1500-1501-1502-1503-1504-1505-1506-1507-1508-1509-1510-1511-1512-1513-1514-1515-1516-1517-1518-1519-1520-1521-1522-1523-1524-1525-1526-1527-1528-1529-1530-1531-1532-1533-1534-1535-1536-1537-1538-1539-1540-1541-1542-1543-1544-1545-1546-1547-1548-1549-1550-1551-1552-1553-1554-1555-1556-1557-1558-1559-1560-1561-1562-1563-1564-1565-1566-1567-1568-1569-1570-1571-1572-1573-1574-1575-1576-1577-1578-1579-1580-1581-1582-1583-1584-1585-1586-1587-1588-1589-1590-1591-1592-1593-1594-1595-1596-1597-1598-1599-1600-1601-1602-1603-1604-1605-1606-1607-1608-1609-1610-1611-1612-1613-1614-1615-1616-1617-1618-1619-1620-1621-1622-1623-1624-1625-1626-1627-1628-1629-1630-1631-1632-1633-1634-1635-1636-1637-1638-1639-1640-1641-1642-1643-1644-1645-1646-1647-1648-1649-1650-1651-1652-1653-1654-1655-1656-1657-1658-1659-1660-1661-1662-1663-1664-1665-1666-1667-1668-1669-1670-1671-1672-1673-1674-1675-1676-1677-1678-1679-1680-1681-1682-1683-1684-1685-1686-1687-1688-1689-1690-1691-1692-1693-1694-1695-1696-1697-1698-1699-1700-1701-1702-1703-1704-17

